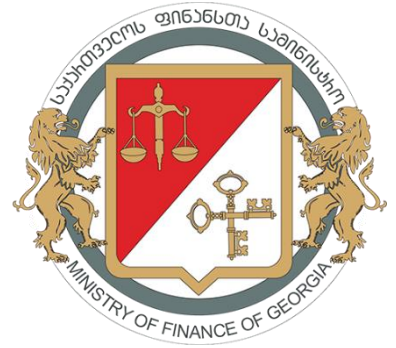

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ეკონომიკური ტენდენციების კვარტალური მიმოხილვა

II კვარტალი, 2022

მოკლე შეჯამება

- 2021 წლის ეკონომიკური ზრდა საქართველოსთვის: 10.4 პროცენტი
- წინასწარი მონაცემებით, ეკონომიკურმა ზრდამ 2022 წლის პირველ 6 თვეში შეადგინა 10.5 პროცენტი
- მეორე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 13.0 პროცენტი, ხოლო საბაზისო ინფლაციამ (თამბაქოს გარეშე) - 6.3 პროცენტი
- ექსპორტი გაიზარდა წლიურად 29.8 პროცენტით
- იმპორტი გაიზარდა წლიურად 32.8 პროცენტით
- ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლი მნიშვნელოვნად გაიზარდა საბაზო ეფექტის გამო, თუმცა ჯერ კიდევ რჩება 2019 წლის დონეზე დაბლა
- რეფინანსირების განაკვეთი კვლავ 11.0 პროცენტს შეადგენს

სარჩევი

<u>რეალური სექტორი</u>	4
<u>ეკონომიკური ზრდა</u>	4
<u>დასაქმება და უმუშევრობა</u>	6
<u>ფასების დონე</u>	7
<u>რეგიონის ეკონომიკური მიმოხილვა</u>	9
<u>საგარეო სექტორი</u>	11
<u>მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი</u>	11
<u>საგარეო ვალი</u>	12
<u>პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები</u>	13
<u>საგარეო ვაჭრობა</u>	14
<u>ტურიზმი</u>	15
<u>ფულადი გზავნილები</u>	15
<u>სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება</u>	16
<u>გაცვლითი კურსი</u>	17
<u>ფისკალური სექტორი</u>	18
<u>ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება</u>	18
<u>საქართველოს სახელმწიფო ვალი</u>	20
<u>მონეტარული სექტორი</u>	21
<u>კერძო სექტორის ლარიზაცია</u>	21
<u>სესხების მიმოხილვა</u>	22
<u>დეპოზიტების მიმოხილვა</u>	23
<u>მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი</u>	24
<u>საპროცენტო განაკვეთები</u>	25

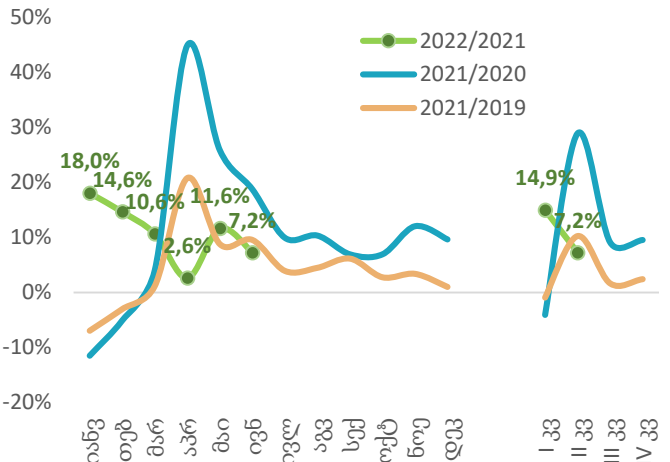
რეალური სექტორი

ეკონომიკური ზრდა

წინასწარი მონაცემებით, 2022 წლის მეორე კვარტალში რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით საშუალოდ გაიზარდა 7.2 პროცენტით. ამავე დროს, 2022 წლის მეორე კვარტალში რეალურმა ეკონომიკურმა ზრდამ 2019 წლის მეორე კვარტალთან შედარებით შეადგინა 13.1 პროცენტი საშუალოდ. კერძოდ, მეორე კვარტალში ექსპორტი წლიურად გაიზარდა 29.8 პროცენტით, ხოლო იმპორტი წლიურად გაიზარდა 32.8 პროცენტით. ამავე დროს, 2019 წლის მეორე კვარტალთან შედარებით, ექსპორტი გაიზარდა 44.2 პროცენტით, ხოლო იმპორტი გაიზარდა 37.3 პროცენტით. საგარეო მოთხოვნა ზრდას განაგრძობს, თუმცა, ტურიზმის გათვალისწინებით, პანდემიამდე არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით, შემცირებული რჩება. საერთაშორისო მოგზაურობისგან მიღებული შემოსავალი მეორე კვარტალში წლიურად გაიზარდა 3-ჯერ, თუმცა 2019 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით ადგილი აქვს 15 პროცენტიან შემცირებას.

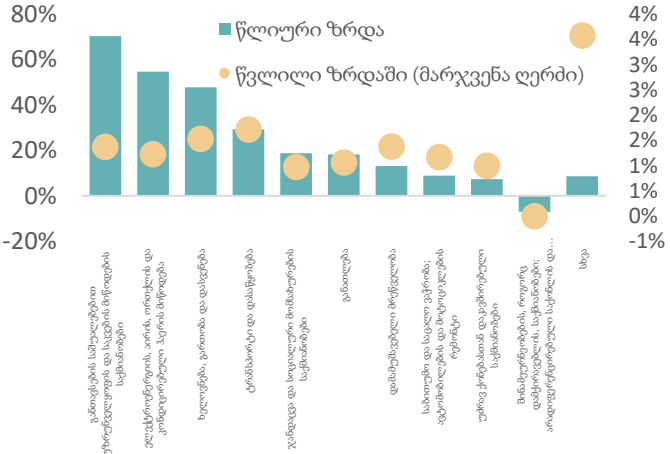
2021 წლის დასაწყისში გაუარესებული ეპიდემიოლოგიური ვითარების გამო, ადგილი ჰქონდა რიგ შეზღუდვებს, რაც ხელს უშლიდა ეკონომიკური აღდგენის პროცესს. შეზღუდვების თანდათანობით მოხსნასთან ერთად გაიზარდა ეკონომიკური აქტივობაც და 2022 წლის პირველ კვარტალში რეალური მშპ წლიურად გაიზარდა 14.9 პროცენტით. რაც, 2019 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 21.6 პროცენტს შეადგენს. აღნიშნული წლიური ზრდა მნიშვნელოვნად გამოწვეულია საბაზო ეფექტით და როგორც პანდემიის საწყის პერიოდში გადავადებული მოთხოვნის მიმდინარე პერიოდში რეალიზაციით, ასევე - რეგიონში ეკონომიკური მდგომარეობის გააქტიურებით. 2022 წლის პირველ კვარტალში მნიშვნელოვანი წილი მოხმარების კომპონენტმა შეიტანა, რომელიც რეალურ გამოსახულებაში წლიურად 16.8 პროცენტით გაიზარდა, ასევე მნიშვნელოვანი წილი ჰქონდა ექსპორტის კომპონენტს, რომელიც 16 პროცენტით გაიზარდა. ამავე დროს, რეალურ გამოსახულებაში იმპორტი წლიურად შემცირდა 8.9 პროცენტით. 2022 წლის I კვარტალში რიგ საქმიანობებში გამოვლინდა ეკონომიკური ზრდა. კერძოდ, მნიშვნელოვანი წვლილი

დიაგრამა 1: ეკონომიკური ზრდა

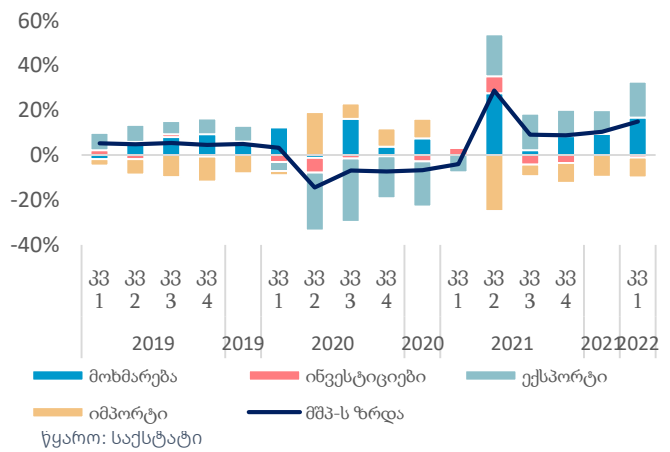
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 2: სექტორების რეალური ზრდა, 2022 I კვარტალი

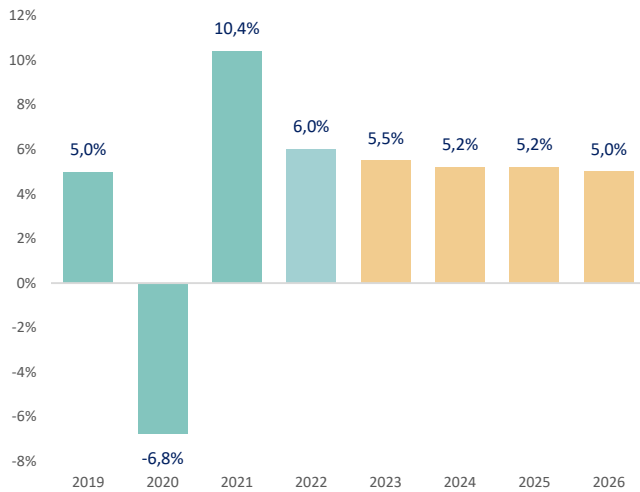
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 3: ეკონომიკური ზრდის დეკომპოზიცია

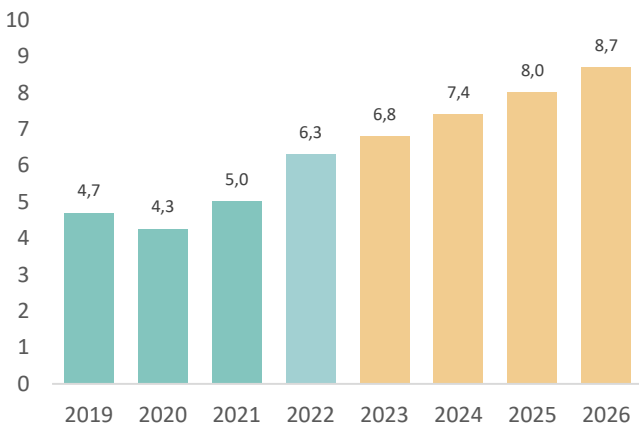
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 4: ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 5: მშპ მოსახლეობის ერთ სულზე, ათასი აშშ დოლარი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ზრდაში შეიტანა შემდეგმა საქმიანობებმა: განთავსების საშუალებებით უზრუნველყოფის და საკვების მიწოდების საქმიანობები (70.3 პროცენტი, 1.4 პ.პ. წვლილი ზრდაში), ელექტროენერჯის, აირის, ორთქლის და კონდიციონერული ჰაერის მიწოდება (54.7 პროცენტი, 1.2 პ.პ. წვლილი ზრდაში), ხელოვნება, გართობა და დასვენება (47.9 პროცენტი, 1.5 პ.პ. წვლილი ზრდაში), ტრანსპორტი და დასაწყობება (29.4 პროცენტი, 1.7 პ.პ. წვლილი ზრდაში), ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობები (18.8 პროცენტი, 1.0 პ.პ. წვლილი ზრდაში), განათლება (18.2 პროცენტი, 1.1 პ.პ. წვლილი ზრდაში), დამამუშავებელი მრეწველობა (13.2 პროცენტი, 1.4 პ.პ. წვლილი ზრდაში), საბითუმო და საცალო ვაჭრობა (8.9 პროცენტი, 1.2 პ.პ. წვლილი ზრდაში), უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები (7.4 პროცენტი, 1.0 პ.პ. წვლილი ზრდაში).

2022 წლის განმავლობაში ზრდა ნაწილობრივ დამოკიდებული იქნება რეგიონში არსებულ მდგომარეობასა და ქვეყნის ეკონომიკაზე მის გავლენაზე. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს პროგნოზის მიხედვით, 2022 წელს მოსალოდნელია 6.0 პროცენტის ეკონომიკური ზრდა, რომელიც უზრუნველყოფილი იქნება შიდა მოთხოვნის ზრდით და ბიუჯეტში გათვალისწინებული ფისკალური სტიმულების ღონისძიებებით. 2022 წლიდან ეკონომიკა გააგძელებს საშუალოდ 5.2 პროცენტის ზრდას, 2022-2025 წლებში.

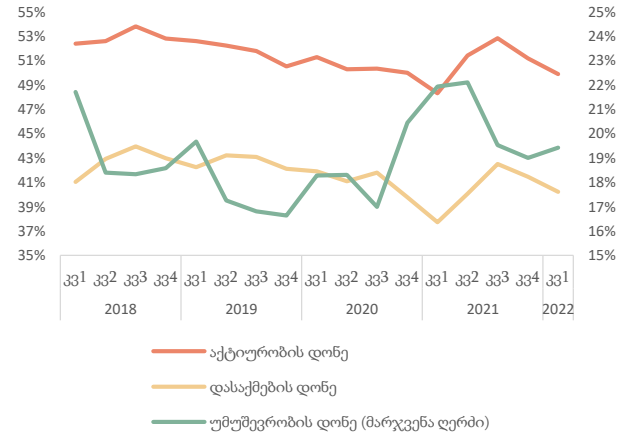
დასაქმება და უმუშევრობა

2022 წლის პირველ კვარტალში უმუშევრობის დონემ 19.4 პროცენტი შეადგინა, რაც 0.4 პპ-ით მეტია წინა კვარტლის მნიშვნელობაზე და 2.5 პპ-ით ნაკლებია წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. მათ შორის, უმუშევრობა ქალაქად შეადგენდა 20.5 პროცენტს (-3.1 პპ წ/წ), ხოლო სოფლად - 17.8 პროცენტს (-1.5 პპ წ/წ). უმუშევრობის ყველაზე მაღალი დონით 15-24 და 25-34 ასაკობრივი ჯგუფები გამოირჩევა. 2022 წლის პირველ კვარტალში ეკონომიკურად აქტიურმა მოსახლეობამ შრომისუნარიანი ასაკის მოსახლეობის (15 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობა) 49.9 პროცენტი შეადგინა. 2022 წლის პირველ კვარტალში, ქალების ჯგუფში უმუშევრობის დონემ შეადგინა 16.8 პროცენტი, ხოლო მამაკაცების ჯგუფში, აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შეადგინა 21.4 პროცენტი.

2022 წლის პირველ კვარტალში დასაქმებულთა რაოდენობა გაიზარდა 6.3 პროცენტით წინა წლის შესაბამის კვარტალთან შედარებით, ხოლო 2.5 პროცენტული პუნქტით გაზრდილია დასაქმების დონე. ამავე პერიოდში უმუშევართა რაოდენობა წლიურად შემცირდა 8.8 პროცენტით. რაც შეეხება პროდუქტიულობას (რეალური გამოშვების შეფარდება დასაქმებულთა რაოდენობაზე), წლიურად გაიზარდა 8.1 პროცენტით. ამავე დროს, 15.1 პროცენტით გაიზარდა დასაქმებულთა საშუალო ნომინალური ხელფასი, რომელიც 2021 წლის მეოთხე კვარტლის მდგომარეობით შეადგენს 1,446.5 ლარს.

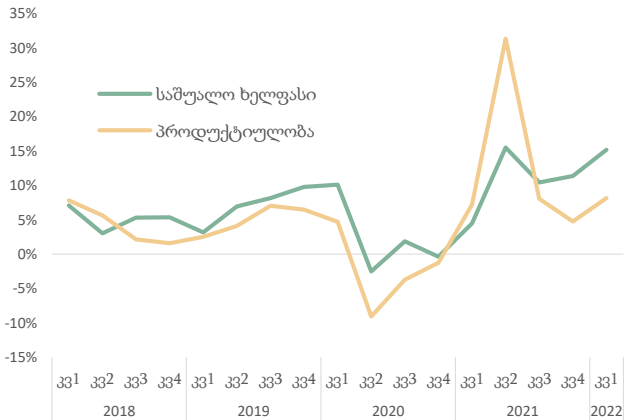
2022 წლის პირველ კვარტალში ადგილი ჰქონდა პროდუქტიულობის 8.1 პროცენტის ზრდას წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. პროდუქტიულობა გამოთვლილია რეალური მშპ-ს დასაქმებულთა რაოდენობაზე შეფარდების ზრდის ტემპით.

დიაგრამა 6: შრომის ბაზრის ინდიკატორები

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 7: პროდუქტიულობა და დასაქმებულთა საშუალო ხელფასი (წლიური ცვლილება, %)

წყარო: საქსტატი

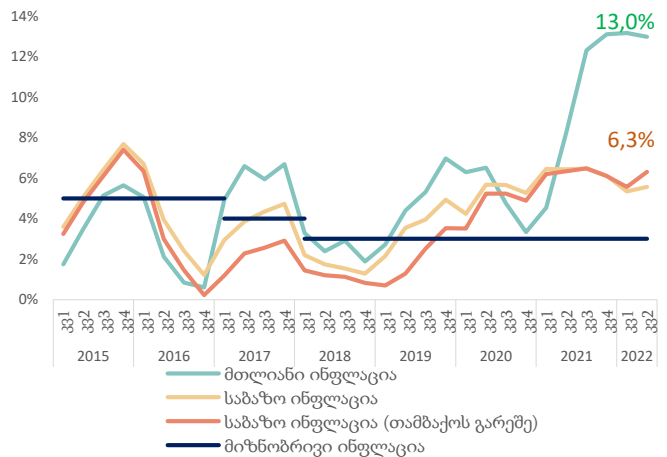

ფასების დონა

2022 წლის დასაწყისიდან შეინიშნება წლიური ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელთან მნიშვნელოვანი გადაჭარბება. აღნიშნულის მიზეზს ძირითადად წარმოადგენს მიწოდების მხარეს არსებული ფაქტორები, როგორც არის საერთაშორისო სასაქონლო ბაზრებზე მნიშვნელოვნად გაძვირებული პროდუქცია და გლობალურად სატვირთო ტრანსპორტირების ხარჯების მკვეთრი ზრდა. ამავე დროს, წლიური ინფლაციის მაჩვენებელზე გავლენა იქონია კომუნალური გადასახადების ცვლილებამ, რადგან სუბსიდირების პროგრამის დასრულებამ აღნიშნული საქონლის ინფლაციის მაჩვენებელი იმაზე მეტად გაზარდა, ვიდრე თავდაპირველი შემცირება იყო და მთლიანი ინფლაციის მაჩვენებლის მატება გამოიწვია. ინფლაციაზე ასევე გავლენას ახდენს მნიშვნელოვნად გააქტიურებული შიდა მოთხოვნა, რომელიც აღარ არის ინფლაციის შემამცირებელი ფაქტორი როგორც ეს იყო წინა პერიოდებში, ეკონომიკური ვარდნის დროს. გლობალური ინფლაცია წარმოადგენს საერთაშორისო ორგანიზაციების განხილვის საკითხს. საერთაშორისო ბაზარზე ნედლეულის, ნავთობის, გაზის ფასების ზრდამ და მნიშვნელოვანმა ფისკალურმა სტიმულებმა გამოიწვია ინფლაციური წნეხის ზრდა. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ბოლო პროგნოზის მიხედვით (ივლისი, 2022), მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენებიდან გამომდინარე მსოფლიო ინფლაცია გაიზრდება აპრილის პროგნოზის 6.9 პროცენტიდან 8.3 პროცენტამდე, განვითარებულ ქვეყნებში გაიზრდება წინა პროგნოზის 4.8 პროცენტიდან 6.3 პროცენტამდე, ხოლო განვითარებად ქვეყნებში 8.9-დან 10.0 პროცენტამდე 2022 წელს. 2022 წლის მეორე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 13.0 პროცენტი. აღნიშნული ზრდა მნიშვნელოვნად არის გამოწვეული საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სასურსათო პროდუქტების მზარდი ფასებით, რაც აისახება ადგილობრივ ფასებში და კომუნალური გადასახადების სუბსიდირების პროგრამის გაუქმებით. ამავე დროს, წინა პერიოდებში გაუფასურებული ლარის გაცვლითი კურსის ზეგავლენით, მაღალ დონეზე რჩება იმპორტირებული ინფლაცია. საბაზო ინფლაცია (თამბაქოს გარეშე) კი პირველ კვარტალში გაუტოლდა 5.6 პროცენტს.

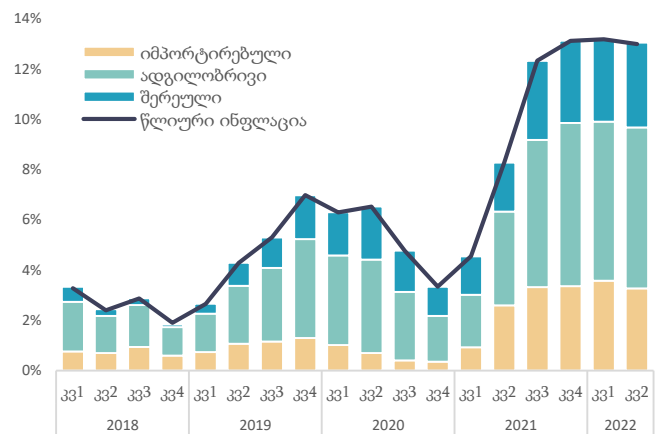
22 ივნისს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება

დიაგრამა 8: წლიური ინფლაცია

წყარო: საქსტატი, სეზ

დიაგრამა 9: ინფლაციის დეკომპოზიცია

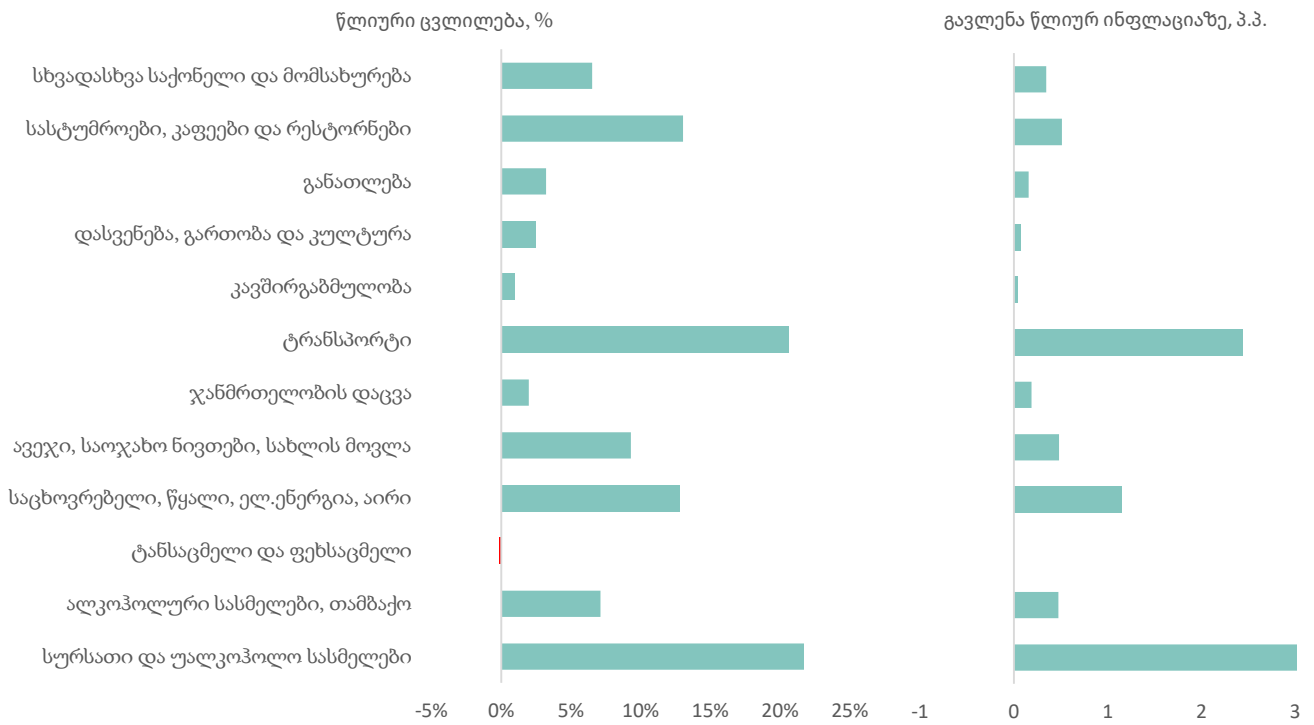

წყარო: საქსტატი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

რეფინანსირების განაკვეთის გამკაცრებულ დონეზე, 11 პროცენტზე დატოვების შესახებ, ფასების შემდგომი მომატების მოლოდინების ზეწოლის შესამსუბუქებლად.

2022 წლის მეორე კვარტლის ჭრილში, მთლიან ინფლაციაში ადგილობრივი ინფლაციის წვლილი გაუტოლდა 6.4 პროცენტს, ხოლო იმპორტირებული ინფლაციის წვლილმა შეადგინა 3.3 პროცენტი. აღნიშნული დინამიკა გამოწვეულია სურსათზე ფასის მომატებით და სამომხმარებლო კალათაში სასურსათო საქონლის ჯგუფის მიერ შედარებით მაღალი წონის დაკავებით.

დიაგრამა 10: ინფლაციის დეკომპოზიცია, II კვარტალი, 2022

წყარო: საქსტატი

რეგიონის ეკონომიკური მიმოხილვა

COVID-19 პანდემიის შემდგომ, მსოფლიო ეკონომიკას ახასიათებდა V-სებრი ზრდის დინამიკა და კვლავ აღდგენის პერიოდში იყო. თუმცა, ზრდის პერსპექტივები გაუარესდა მას შემდეგ, რაც რუსეთი შეიჭრა უკრაინაში. რის შემდგომაც, IMF-ის აპრილის პროგნოზებით, მოსალოდნელი იყო რომ 2022 და 2023 წლებში მსოფლიო ეკონომიკა გაიზრდებოდა 3.6 პროცენტით, რაც 0.8 და 0.2 პ.პ-ით ნაკლები იყო ომამდელ პროგნოზებთან შედარებით. მიმდინარე პერიოდში მატერიალიზებულმა გლობალურმა რისკებმა, როგორცაა შენარჩუნებული მაღალი ინფლაცია, დიდი ეკონომიკების შენელებული ზრდის ფონზე, IMF-მა მსოფლიო ეკონომიკის შემდგომი განახლება მოახდინა ივლისში, რის მიხედვითაც 2022-2023 წლებში მსოფლიო ეკონომიკის ზრდა მოსალოდნელია 3.2 და 2.9 ნიშნულზე, რაც აპრილის პროგნოზთან შედარებით 0.4 და 0.7 პ.პ ით ნაკლებია. 2021 წლის მაღალი ზრდის შემდგომ, ივლისის პროგნოზით ევროზონის ეკონომიკა მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება 2.6 და 1.2 პროცენტით 2022 და 2023 წლებში. აღნიშნული ზრდის ტემპები 0.2 და 1.1 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია აპრილის პროგნოზებთან შედარებით.

იმის მიუხედავად რომ 2020 წელს თურქეთში არ ყოფილა რეცესია, მისი რეალური მშპ 2021 წელს 11.0 პროცენტით გაიზარდა. IMF-ის ივლისის პროგნოზით, თურქეთის ეკონომიკა 4.0 და 3.5 პროცენტით გაიზრდება 2022-2023 წლებში. აღსანიშნავია, რომ ივლისის პროგნოზი თურქეთის ეკონომიკური ზრდა გაუმჯობესებულია აღნიშნული პერიოდისთვის. მთავარ გამოწვევას თურქეთისთვის კვლავ ლირის გაუფასურება და მაღალი ინფლაცია წარმოადგენს. ინფლაციის მიმდინარე პროგნოზი 2022 წლისთვის 60.5 პროცენტს შეადგენს, 2021 წლის 19.6 პროცენტის ინფლაციის შემდეგ. რაც შეეხება თურქეთის საკრედიტო რეიტინგებს, ის არ შეცვლილა არც ერთი სარეიტინგო კომპანიის მიერ ომის მსვლელობისას. ბოლო ცვლილებით, Fitch-მა თურქეთის რეიტინგი BB- - იდან B+(ნეგატიური)-ზე დააქვეითა 2022 წლის 11 თებერვალს.

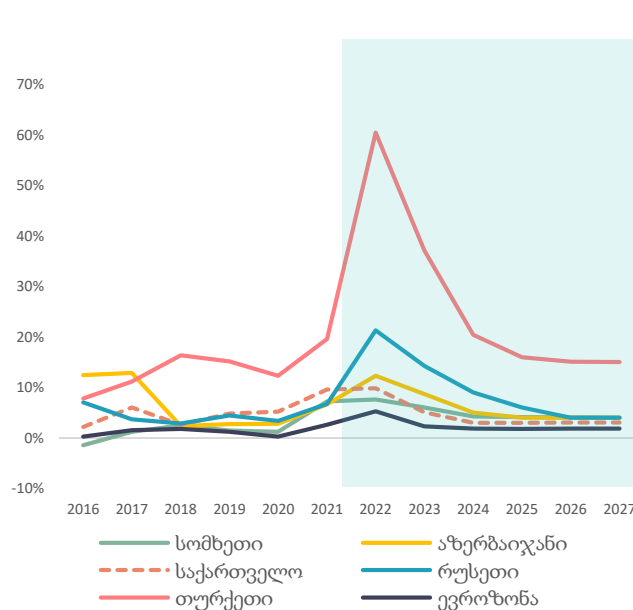
მსოფლიო ეკონომიკის ზრდის გაუარესების მთავარი მოქმედი წევრის - რუსეთის ეკონომიკა, სანქციების ფონზე, მოსალოდნელია რომ მკვეთად შემცირდეს. რუსეთის წინააღმდეგ დაწესებულ ზომებს, არა მხოლოდ მოკლევადიანი, არამედ საშუალოვადიანი გავლენაც ექნება, ვინაიდან მსხვილი მომხმარებლები და ქვეყნები უარს ამბობენ რუსეთთან გრძელვადიან პარტნიორობაზე ენერგო და სხვა სექტორებში. 2022 წლისთვის IMF-მა რუსეთს გაუმჯობესა ეკ. ზრდის პროგნოზი, ხოლო 2023 წლისთვის გაუარესა, მოსალოდნელია რომ რუსეთის რეალური მშპ შემცირდება 6.0 პროცენტით 2022 წელს და 3.5 პროცენტით 2023 წელს. ეს პროგნოზები 8.8 და 5.6 პ.პ-ით ნაკლებია ომამდელ პროგნოზებზე.

დიაგრამა 11: ეკონომიკური ზრდა რეგიონში

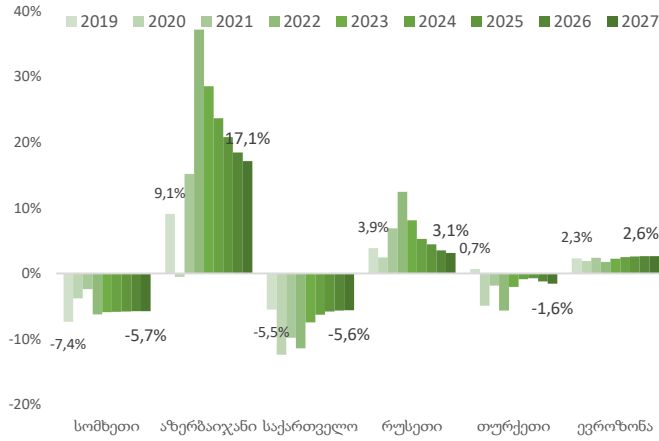
წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 12: ინფლაცია რეგიონში

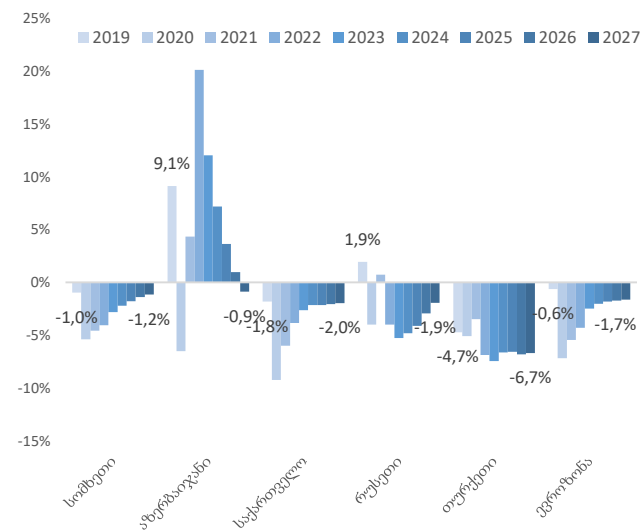
წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 13: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 14: ბიუჯეტის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

რუსეთში მაღალი ინფლაციაა მოსალოდნელი, რაც 21.3 და 14.3 პროცენტს შეადგენს 2022-2023 წლებში. ამასთან, უმუშევრობის დონე ორჯერ უფრო მეტად გაიზარდა და 2022 წელს 9.2 პროცენტი იქნება. ყველა საკრედიტო სარეიტინგომ რუსეთის სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი მკვეთრად გააუარესა და იმ ზღვარს მიაღწია, როდესაც ძალიან მაღალია დეფოლტის რისკი. Moody's -მა რუსეთის საკრედიტო რეიტინგი შეამცირა Ca (ნეგატიური)-მდე, Fitch-მა რეიტინგი დააქვეითა C-მდე, ხოლო S&P-მა CC-მდე. აღსანიშნავია, რომ ომამდელ პერიოდში სამივე საკრედიტო სააგენტოს მიხედვით რუსეთს გააჩნდა საინვესტიციო საკრედიტო რეიტინგი.

ომის შედეგად გაზრდილი ნავთობის ფასები დადებითად აისახება აზერბაიჯანის ეკონომიკაზე. ივლისში აზერბაიჯანის ეკ.ზრდა არ გადახედილა. 2021 წლის მაღალი ზრდის შემდგომ, 2022 და 2023 წლებში აზერბაიჯანის რეალური მშპ-ს ზრდა 2.8 და 2.3 პროცენტი იქნება, რაც მცირედით აღემატება მისი საშუალოვადიანი ზრდის ტემპს - 1.8 პროცენტს. ამ პერიოდში მოსალოდნელია ინფლაცია 12.3 და 8.7 პროცენტზე დაფიქსირდეს. 2022 წელს რაიმე ცვლილება საკრედიტო რეიტინგებში არ მომხდარა.

2021 წელს სომხეთმა ვერ შეძლო ეკონომიკის პანდემიამდე დონესთან დაახლოება. რეგიონის ქვეყნებში, გარდა ომში ჩართული ქვეყნებისა, სომხეთის ეკონომიკა ყველაზე მეტად დაზარალდება, ვინაიდან მისი ეკონომიკა ყველაზე მეტადაა რუსეთის ეკონომიკაზე დამოკიდებული. IMF-ის აპრილის პროგნოზით, 2022 წელს სომხეთის რეალური მშპ 1.5 პროცენტით გაიზარდება, 2023 წელს კი 4 პროცენტით, რაც საშუალოვადიან 4.5 პროცენტთან ზრდასთან ახლოსაა. ინფლაცია კვლავ მაღალი, 7.5 და 5 პროცენტი იქნება 2022-2023 წელს, რაც რეგიონის ქვეყნებზე დაბალია. სამივე სააგენტომ სომხეთის საკრედიტო რეიტინგი 1 ნოჩით შეამცირა. Moody's-მა Ba3 (ნეგატიური)-მდე, Fitch-მა და S&P-მ B+ (სტაბილური)-მდე.

უკრაინის გარშემო მდგომარეობა გაურკვეველი რჩება. IMF არ აკეთებს რაიმე პროგნოზს 2022 წლის შემდგომ პერიოდზე, ვინაიდან მდგომარეობა მერყევა და ბევრი რამ შესაძლოა შეიცვალოს მიმდინარე და მომავალ პერიოდში. მათი მიხედვით, 2022 წელს უკრაინის ეკონომიკა შემცირდება 35.0 პროცენტით, რაც პირდაპირაა გამოწვეული რუსეთის ომით უკრაინაში, რამაც გამოიწვია ჰუმანიტარული კატასტროფა, დაანგრია ინფრასტრუქტურა და დევნილად აქცია მისი მოსახლეობა.

საბარეო სექტორი

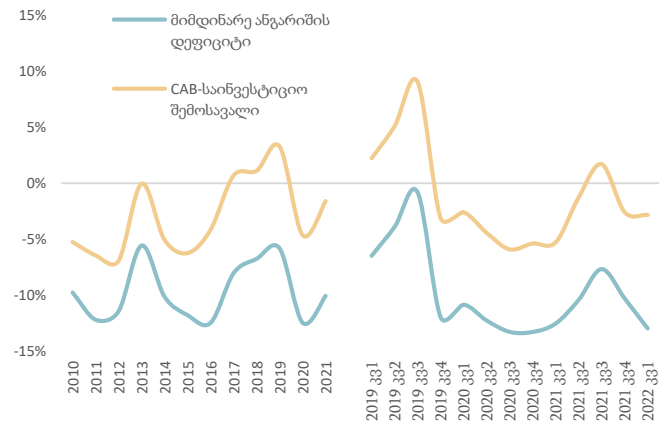
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

2020 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 12.5 პროცენტი შეადგინა, რაც მნიშვნელოვანი გაუარესებაა 2019 წლის 5.8 პროცენტის დეფიციტის შემდეგ. 2021 წლის პირველი კვარტალიდან მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა გაუმჯობესება დაიწყო. 2021 წელს მშპ-ს 10.3 პროცენტი შეადგინა. 2022 წლის პირველ კვარტალში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი კვლავ გაუარესდა და მშპ-ს 13.0%-ს გაუტოლდა. მიმდინარე ანგარიშის გაუარესების ძირითად ფაქტორს საქონლის იმპორტი წარმოადგენს.

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება ხდება ვალით და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით. დეფიციტის ვალით დაფინანსება გულისხმობს ახალი ვალის აღებას და შესაბამისად, უფრო მეტი ხარჯის გაწევას ვალის მომსახურებაზე. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია, რომ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდის ხარჯზე განხორციელდეს. საქართველოში ბოლო პერიოდში უმჯობესდებოდა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების სტრუქტურა და 2017 წელს დეფიციტი მთლიანად იყო პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით დაფინანსებული. რაც შეეხება შემდგომ პერიოდს, დეფიციტის დაფინანსებაში საგარეო ვალი საკმაოდ დიდი წვლილით მონაწილეობს. განსაკუთრებით კი აღსანიშნავია 2020 წელი, როცა ვალით დაფინანსებამ საკმაოდ დიდი წვლილი შეიტანა დეფიციტის დაფინანსებაში.

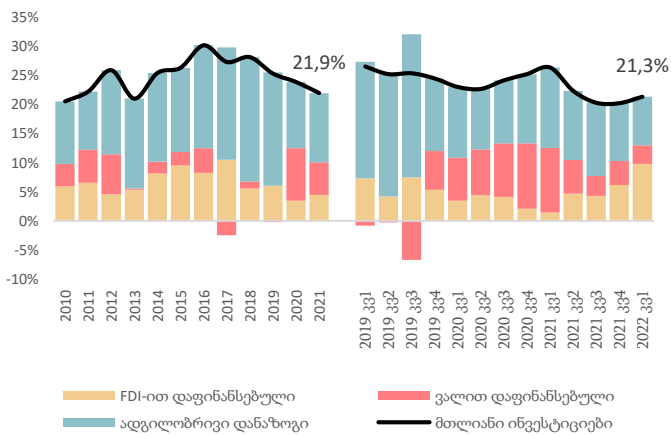
2022 წლის პირველ კვარტალში კვლავ გრძელდება ვალის წილის შემცირება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსებაში. კერძოდ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მატების ფონზე, 2022 წლის პირველი კვარტლის განმავლობაში გაიზარდა FDI-ის წილი მის დაფინანსებაში 6.2 კპ-იდან 9.8 კპ-მდე, ხოლო ვალის წვლილი შემცირდა 4.1 კპ-დან 3.2 კპ-მდე.

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

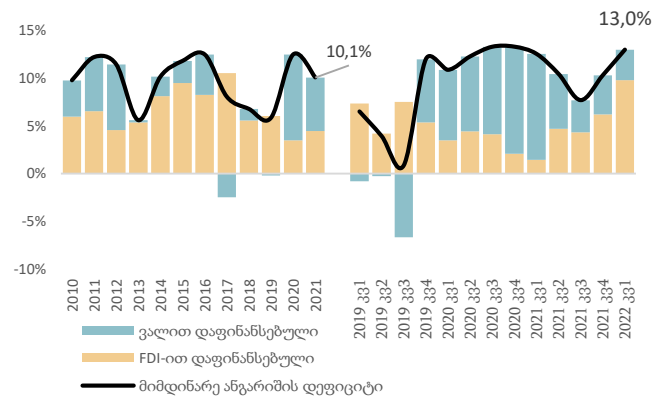
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 16: ადგილობრივი ინვესტიციების დაფინანსება

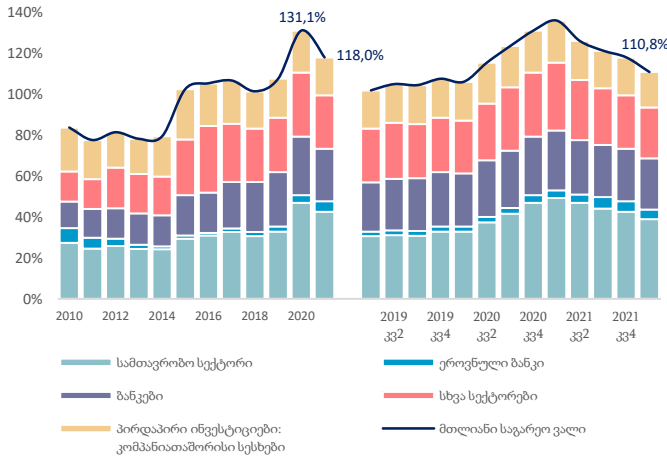
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 17: მიმდინარე ანგარიშის დაფინანსება

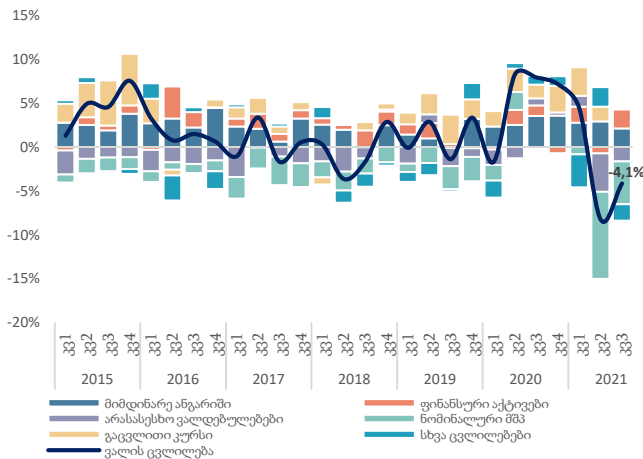
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 18: საგარეო ვალი

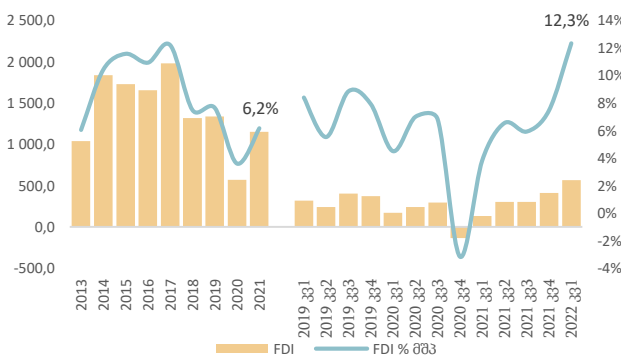
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 19: ვალის მშპ-თან თანაფარდობის ცვლილება

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 20: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წყარო: საქსტატი

საგარეო ვალი

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტთან ერთად, საქართველოს ეკონომიკის დამატებით სისუსტედ საგარეო ვალი მიიჩნევა, რაც კვლავ რჩება მოწყვლადობის ძირითად წყაროდ. საგარეო ვალი შედგება როგორც სამთავრობო სექტორის ვალისგან, ასევე - კომერციული და ეროვნული ბანკის საგარეო ვალისგან და კომპანიათაშორის სექსებისგან.

მიმდინარე პანდემიის პირობებში საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი მნიშვნელოვნად გაიზარდა 2020 წელს და მთლიანი შიდა პროდუქტის 131.1 პროცენტი შეადგინა. წინა წელთან შედარებით კი 23.5 პ.პ-ით გაიზარდა. საგარეო ვალის ზრდა მნიშვნელოვნად იყო გამოწვეული სამთავრობო სექტორის ვალის ზრდით, მიმდინარე პანდემიისას განხორციელებული ღონისძიებებისა და მოხიდული დაფინანსების გამო. რაც შეეხება 2021 წელს, შეინიშნება საგარეო ვალის კლება. აღნიშნულ პერიოდში საგარეო ვალმა მთლიანი შიდა პროდუქტის 118.0 პროცენტი შეადგინა, რაც 13.1 პ.პ-ით ნაკლებია წინა წლის მონაცემთან შედარებით. კლების მიზეზს წარმოადგენს ეკონომიკური აქტივობის დაჩქარება და შესაბამისად, ნომინალური მშპ-ს მოსალოდნელზე მეტად ზრდა. რაც შეეხება 2022 წლის პირველ კვარტალს, საგარეო ვალმა 110.8 პროცენტი შეადგინა, რაც ვალის კლების ტენდენციის გაგრძელებას აჩვენებს.

საგარეო ვალის ცვლილების დეკომპოზიცია წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო ანუ ვალის აღებით, ასევე - საფასო ეფექტით, გაცვლითი კურსის ცვლილებითა და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ცვლილებით. აღსანიშნავია, რომ 2015-2016 წლებში საგარეო ვალის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი გაცვლითი კურსის გაუფასურებამ შეიტანა, ხოლო მშპ ძირითადად ხელს უწყობდა საგარეო ვალის შემცირებას. რაც შეეხება 2021 წლის მესამე კვარტალს, ვალი 4.1 პ.პ-ით არის შემცირებული, რომელშიც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ნომინალური მშპ-ს ზრდამ მესამე კვარტალში, -4.8 პპ კონტრიბუცია მთლიან ზრდაში. გაცვლით კურსი აღარ წარმოადგენს ვალის ზრდის ერთ-ერთ წყაროს (-0.1 პპ კონტრიბუცია მთლიან ზრდაში). მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი კვლავ სტაბილურად ვალის ზრდის განმაპირობებელი ფაქტორია (+2.1 პპ კონტრიბუცია მთლიან ზრდაში).

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

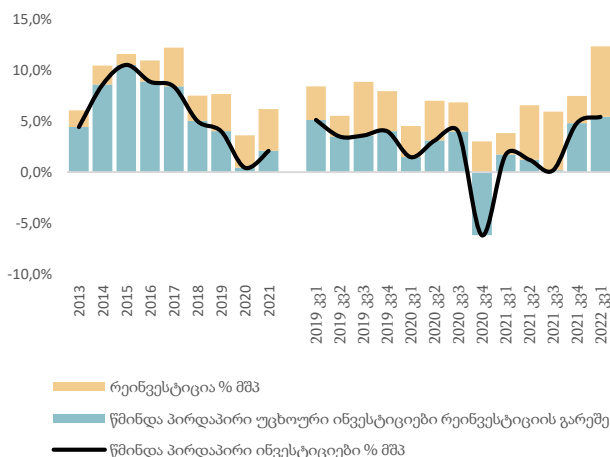
2020 წელს საქართველოში განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა 572 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებელზე 57.2 პროცენტით ნაკლებია. აღნიშნული კლების გამომწვევი ძირითადი მიზეზია რამდენიმე საწარმოს გადასვლა საქართველოს რეზიდენტის საკუთრებაში (340.5 მლნ აშშ დოლარით შემცირება). ამასთან, 2022 წლის პირველ კვარტალში ინვესტიციების მოცულობამ 568.2 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (მშპ-ს 12.3 პროცენტი), რაც 328.8 პროცენტით მეტია წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით.

2022 წლის პირველ კვარტალში ყველაზე მეტი ინვესტიცია ესპანეთიდან (34.5 პროცენტი მთლიან FDI-ში), ხოლო მეორე და მესამე ადგილს ინაწილებენ გაერთიანებული სამეფო და თურქეთი, შესაბამისი 15.3 პროცენტი და 11.8 პროცენტი წილებით მთლიან FDI-ში.

ინვესტიციები ძირითადად განხორციელდა ენერჯეტიკაში და 236.4 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (მთლიანი ინვესტიციების 41.6 პროცენტი), ასევე მაღალი წილი მთლიან ინვესტიციებში უკავია საფინანსო სექტორს 111.1 მილიონი აშშ დოლარით (19.5 პროცენტი) და უძრავი ქონების სექტორს 81.2 მილიონი აშშ დოლარით (14.3 პროცენტი).

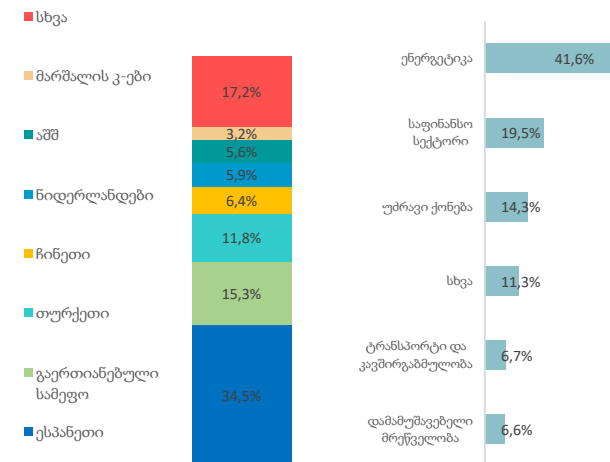
FDI-ს სტრუქტურამ ცვლილება განიცადა ბოლოდროინდელი ტენდენციიდან. კერძოდ რეინვესტირების და სააქციო კაპიტალის წილები თითქმის ერთმანეთს გაუტოლდა. 2022 წლის პირველ კვარტალში რეინვესტირების წილი 6.9 კპ-ს შეადგენს, რაც მთლიანი FDI-ს 56.0 პროცენტს შეადგენს.

დიაგრამა 21: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

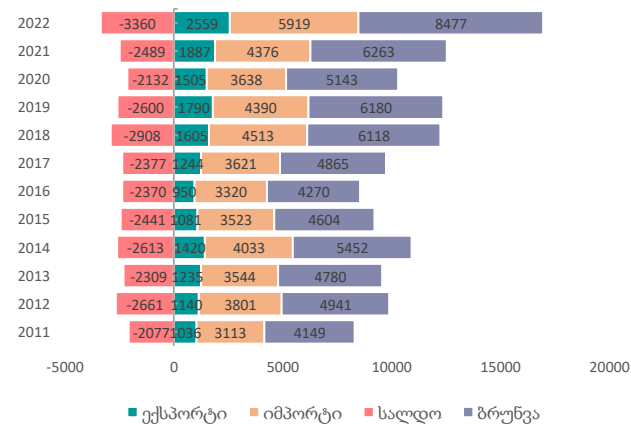
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 22: FDI-ის განაწილება, 2022 I კვარტალი

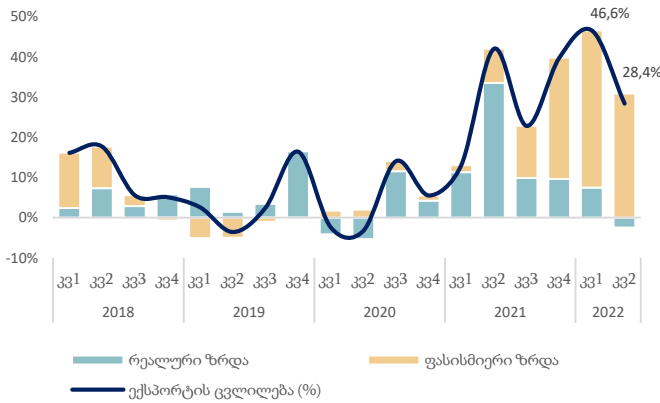
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 23: საგარეო ვაჭრობა, იანვარი-ივნისი

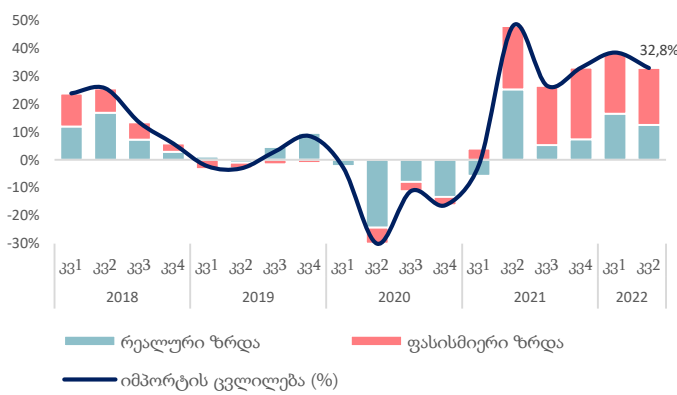
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 24: ადგილობრივი ექსპორტის წლიური ცვლილება

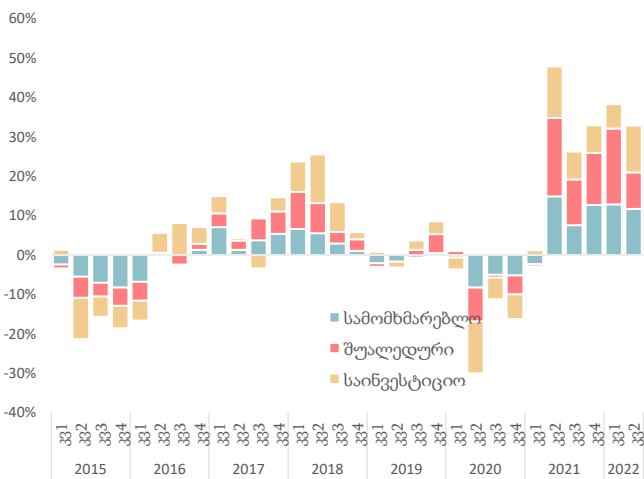
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 25: იმპორტის წლიური ცვლილება

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 26: იმპორტის ცვლილების დეკომპოზიცია

წყარო: საქსტატი; ავტორის გაანგარიშება

საგარეო ვაჭრობა

2020 წელს COVID 19-ის პანდემიის ფონზე, მსოფლიოში საგარეო ვაჭრობამ იკლო, რაც საქართველოს ეკონომიკაზეც აისახა. შემცირებული საწარმოო და სამომხმარებლო აქტივობების ფონზე იმპორტმა კლება განიცადა, ხოლო 2020 წლის პირველ ნახევარში შემცირდა ექსპორტიც.

2021 წელს, მას შემდეგ რაც მსოფლიოში და მათ შორის საქართველოშიც დაიწყო შეზღუდვების მოხსნა, საგარეო ვაჭრობამ სწრაფი ტემპებით დაიწყო აღდგენა. გაზრდილ ექსპორტთან ერთად, სწრაფი ტემპებით აღდგა იმპორტიც. 2022 წლის მეორე კვარტალში ადგილობრივი ექსპორტის ნომინალურმა ზრდამ წლიურ 28.4 პროცენტთან ზრდას მიაღწია, საიდანაც 30.9 პროცენტი ფასისმიერი ზრდა იყო (2.5 პროცენტის რეალური კლება). ამავე პერიოდში იმპორტი 32.8 პროცენტით გაიზარდა, სადაც ზრდის 20.3 პროცენტი იმპორტის ფასების ცვლილებაზე მოდის.

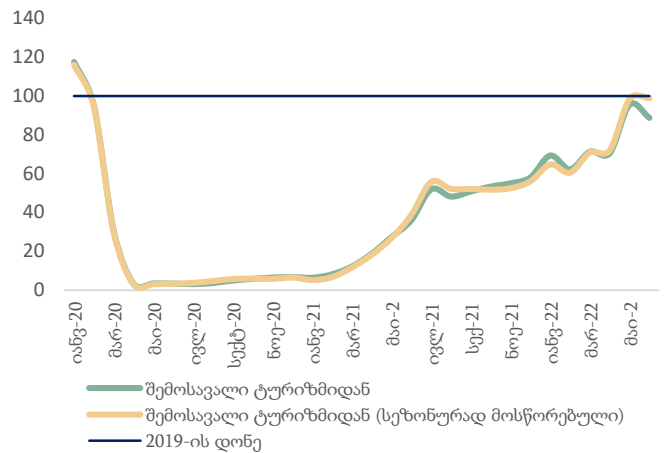
2022 წლის მეორე კვარტალში, საინვესტიციო პროდუქტის იმპორტი გაიზარდა 43.6 პროცენტით (11.9 კპ წილი მთლიან იმპორტში). მაღალი ზრდა დაფიქსირდა სამომხმარებლო პროდუქტის იმპორტშიც და 33.6 პროცენტს გაუტოლდა (11.7 კპ მთლიან იმპორტში). რაც შეეხება შუალედურ პროდუქტს, ზრდამ 24.2 პროცენტი შეადგინა (9.2 კპ მთლიან იმპორტში). 2022 წლის მეორე კვარტალში საქონლის ექსპორტი გაიზარდა 29.8 პროცენტით. ექსპორტის მთავარი შემადგენელი ნაწილი კვლავ სპილენძის მადნებისა და კონცენტრანტების (მთლიანი ექსპორტის 18.9 პროცენტი), ასევე დიდი წილი მსუბუქი ავტომობილებისა (მთლიანი ექსპორტს 12.6 პროცენტი) და ფეროშენადნობების (მთლიანი ექსპორტის 10.2 პროცენტი) ექსპორტს უკავიათ. უმსხვილესი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფი კვლავ მსუბუქმა ავტომობილებმა, ნავთობპროდუქტებმა და სპილენძის მადნებმა და კონცენტრანტებმა შეადგინა.

ტურიზმი

პანდემიურ 2020 წელს, როდესაც ეკონომიკა მკაცრი შეზღუდვების პირობებში ფუნქციონირებდა, განსაკუთრებით დიდი დარცხმა ტურიზმის სექტორმა მიიღო. საზღვრების ჩაკეტვამ და საერთაშორისო მოგზაურობის შეწყვეტამ 2020 წელს ტურისტების რაოდენობა თითქმის გაანულა. 2021 წლიდან ეტაპობრივად დაიწყო ტურიზმის სექტორის გაჯანსაღება. 2021 წლის მეორე კვარტალიდან ტურიზმიდან შემოსავლები წლიურად გაიზარდა. აღნიშნული ტენდენცია შენარჩუნდა შემდგომ კვარტალებშიც. 2022 წლის მეორე კვარტალში ტურიზმიდან შემოსავალმა 748.8 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს 204.2 პროცენტით აღემატება, ხოლო 2019 წლის მაჩვენებლის 88.7 პროცენტს შეადგენს.

დიაგრამა 27: ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი, 2019 = 100

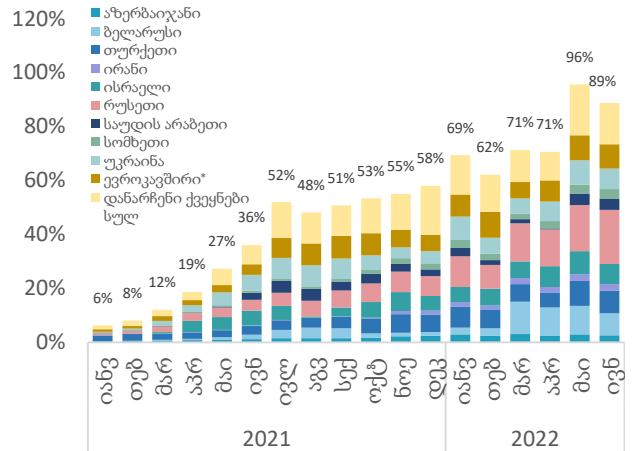
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2022 წელს, პირველ კვარტალში წმინდა ფულადი გზავნილების მოცულობამ 471 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 8 პროცენტით გაიზარდა.

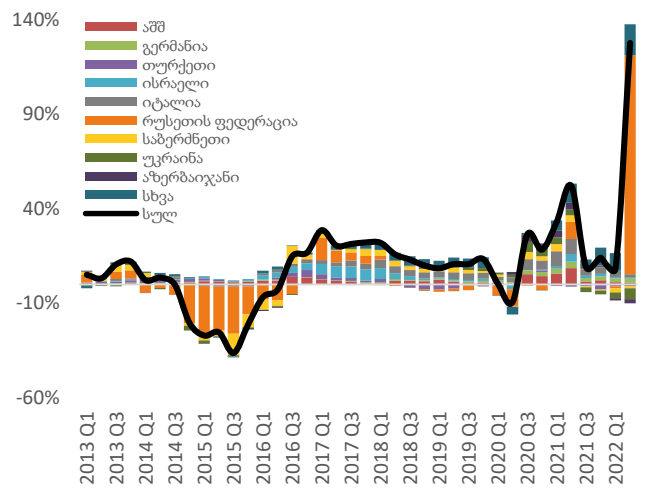
რაც შეეხება 2022 წლის მეორე კვარტალს, წმინდა ფულადი გზავნილების მოცულობა არის 1.158 მილიონი აშშ დოლარი, რაც წინა წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს აღემატება 127.6 პროცენტით. ზრდაში ძირითადი წვლილი შეიტანა სუსეთმა 115.8 კპ-ით. ასევე დადებითი წვლილი შეიტანეს გერმანიამ (2.1 კპ), იტალიამ (1.9 კპ), აშშ-მ (0.8 კპ), ისრაელმა (0.6 კპ). კლება დაფიქსირდა უკრაინიდან წმინდა ფულად გზავნილებში 167.5 პროცენტით, რამაც უარყოფითი წვლილი შეიტანა მთლიან ზრდაში 5.7 კპ-ით, ასევე შემცირდა წმინდა გზავნილები საბერძნეთიდან 9.5 პროცენტით, რამაც 1.1 კპ-ით შეამცირა მთლიანი ზრდა. აღსანიშნავია, რომ ბოლო პერიოდში რუსეთიდან ფულადი გზავნილები შემცირებული იყო და უარყოფითი წვლილი ჰქონდა გზავნილების ზრდაში. აღნიშნული დინამიკა შეიცვალა 2021 წელს, რაც შეიძლება დაკავშირებული იყოს ნავთობის ფასის ზრდასთან. 2022 წლის მეორე კვარტალში მან უდიდესი წვლილი შეიტანა და 115.8 კპ-ით გაზარდა მთლიანი ზრდა.

დიაგრამა 28: ტურიზმის აღდგენა ქვეყნების მიხედვით, 2019 წლის შესაბამისი თვე = 100, %

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 29: წმინდა ფულადი გზავნილები

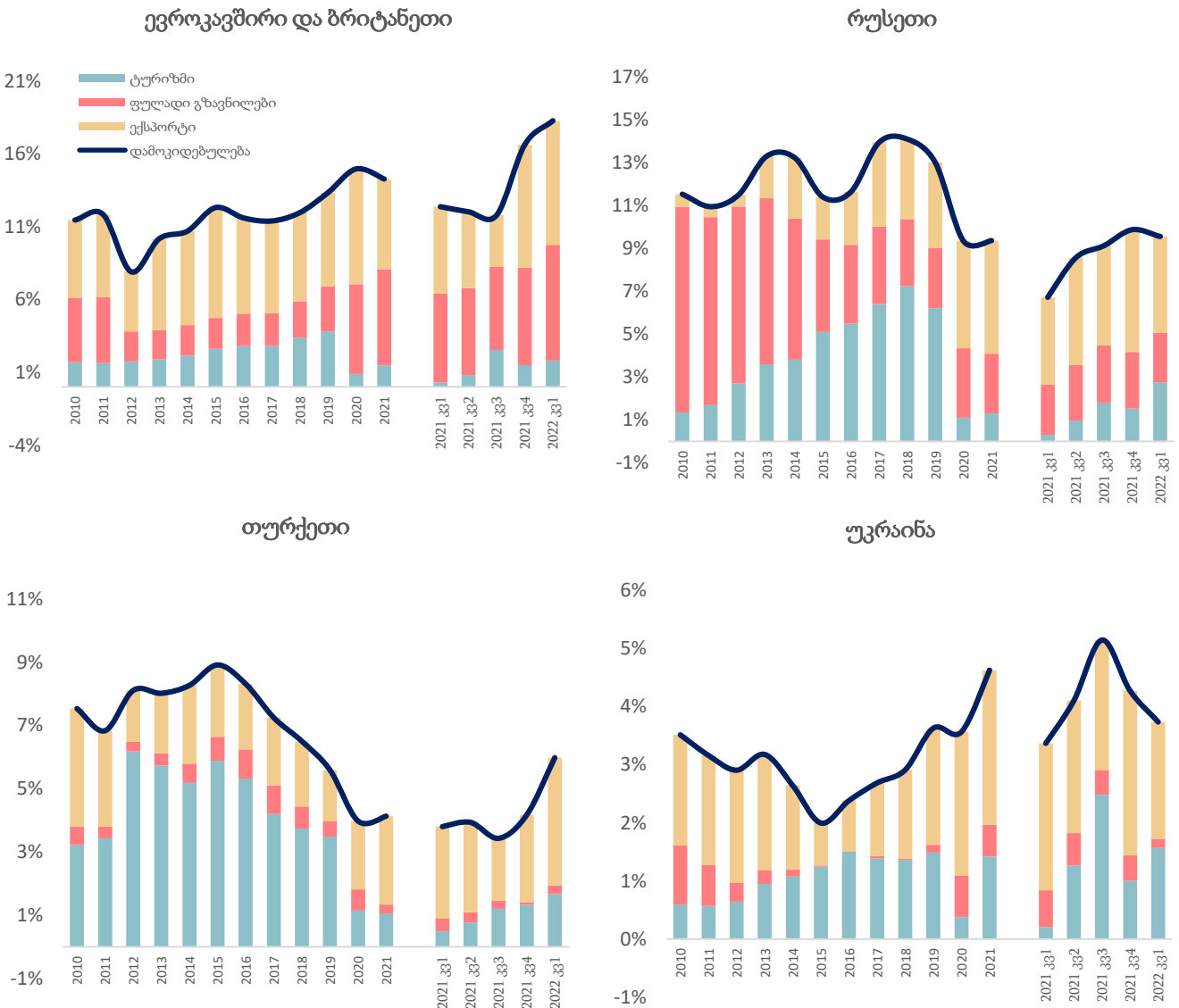

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება

საქართველოს ეკონომიკა დივერსიფიცირებულია სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულების მიხედვით. მიმდინარე ანგარიშის შემოსულობებში ექსპორტის, ტურიზმისა და ტრანსფერების წილების მიხედვით, საქართველო ყველაზე მეტად დამოკიდებულია რუსეთზე, თურქეთზე, უკრაინასა და ევროკავშირის ქვეყნებზე. 2022 წლის პირველი კვარტლის მიხედვით, რუსეთზე დამოკიდებულებას დიდი ცვლილება არ განუცდია და 2020-2021 წლების მნიშვნელობას ოდნავ აღემატება და 9.4%-ს შეადგენს მთლიან შემოსულობებში, რუსეთზე დამოკიდებულების მთავარი განმაპირობებელი საქონლის ექსპორტია. თურქეთზე დამოკიდებულება კვლავ სტაბილურია, მაგრამ ბოლო კვარტალში შეინიშნება მატება წინა კვარტალთან შედარებით. მცირედით შემცირდა დამოკიდებულება უკრაინაზე, რაც გამოწვეულია უკრაინიდან ფულადი გზავნილების შემცირებით, აღნიშნული ტენდენცია მოსალოდნელია რომ გაგრძელდეს მიმდინარე წელსაც, რუსეთ-უკრაინის ომის პირობებში. მაღალ ნიშნულს ინარჩუნებს ევროკავშირზე დამოკიდებულება, რომელიც 2021 წლის მესამე კვარტალიდან მატებას განაგრძობს.

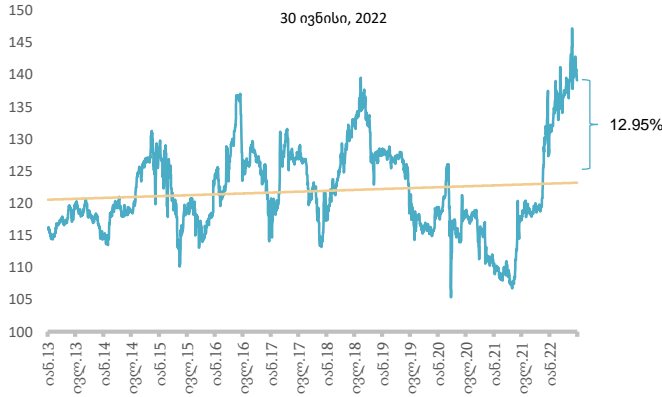
დიაგრამა 30: დამოკიდებულება სავაჭრო პარტნიორებზე

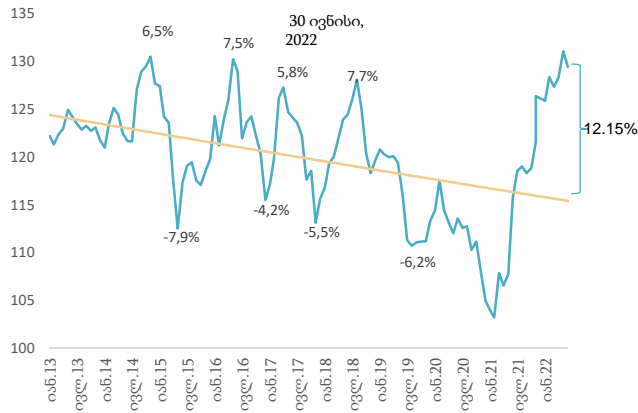
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

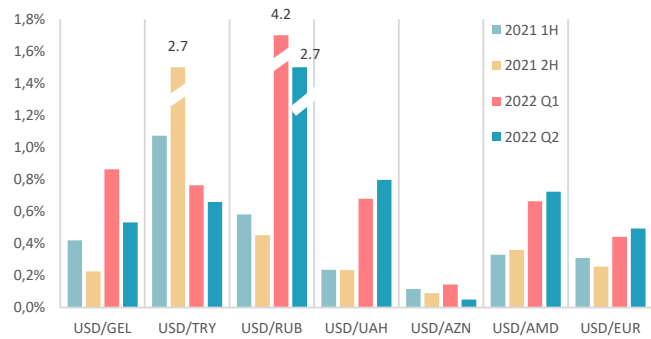
დიაგრამა 31: ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

დიაგრამა 32: რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

დიაგრამა 33: გაცვლითი კურსის მერყეობა დღიური სტანდარტული გადახრა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ბაცვლითი კურსი

COVID-19 პანდემიის საწყის ეტაპზე, მაღალი გაურკვევლობის პირობებში, მთელ მსოფლიოში აღინიშნებოდა დოლარის გამყარება. 2021 წლიდან კი დოლარმა შესუსტება დაიწყო, როგორც განვითარებად, ისე - განვითარებული ქვეყნების ვალუტებთან. მსგავს ტრაექტორიას გაყვამ ლარიც. 2021 წლის აპრილიდან, ლარმა სწრაფი გამყარება დაიწყო, რასაც ხელს უწყობდა როგორც დოლარის დადამკავალი ტენდენცია, ასევე სწრაფად მზარდი ექსპორტი და გაუმჯობესებული მოლოდინები. 2022 წლის დასაწყისიდან შეინიშნებოდა ლარის გამყარება, მაგრამ რუსეთის მიერ უკრაინაში წამოწყებული ომის შემდგომ, ლარი მკეთრად გაუფასურდა შემდგომ კი დასტაბილურება დაიწყო გამყარების მხრივ. ამ ყველაფერმა გაზარდა ლარის მერყეობა, მაგრამ ლარის გაზრდილი მერყეობა თანხვედაშია საქართველოს სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების ვალუტების ქცევასთან. გაზაფხულის ბოლოს და ზაფხულში ლარი განაგრძობს გამყარებას, რასაც ხელს უწყობს გაზრდილი სავალუტო შემოსულობები, რისი ერთ-ერთი განმაპირობებელი ფაქტორი რუსეთ-უკრაინის ომით გამოწვეული მიგრაციაა. 2022 წლის მეორე კვარტალში ლარი დოლართან მიმართებაში გამყარდა 9.9 პროცენტით, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით. ევროსთან კი 20.1 პროცენტით. რაც შეეხება ლირას, ლარი 51.9 პროცენტით გამყარდა ამავე პერიოდში, ხოლო რუბლთან 1.0 პროცენტით. 2022 წლის მეორე კვარტალში ლარის ნომინალური და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი მკვეთრად გამყარდა და მათ საშუალოვადიან ტრენდს აღემატება შესაბამისად 12.95 და 12.15 პროცენტით.

ცხრილი 1: ნომინალური ეფექტური და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსების ცვლილება

	30 ივნისი, 2022	30 ივნ 2022 - 1 იან 2022	30 ივნ 2022 - 1 იან 2021
ევრო	3.0821	▲ 4.3%	▼ -0.7%
აშშ დოლარი	2.9289	▼ -2.1%	▼ -8.7%
თურქული ლირა	0.1758	▲ 174.0%	▲ 187.5%
რუსული რუბლი	0.0565	▼ -18.4%	▼ -32.1%
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	137.07	▲ 4.5%	▲ 23.9%
რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი (ივნისი, 2022)	129.42	▲ 2.8%	▲ 23.3%

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

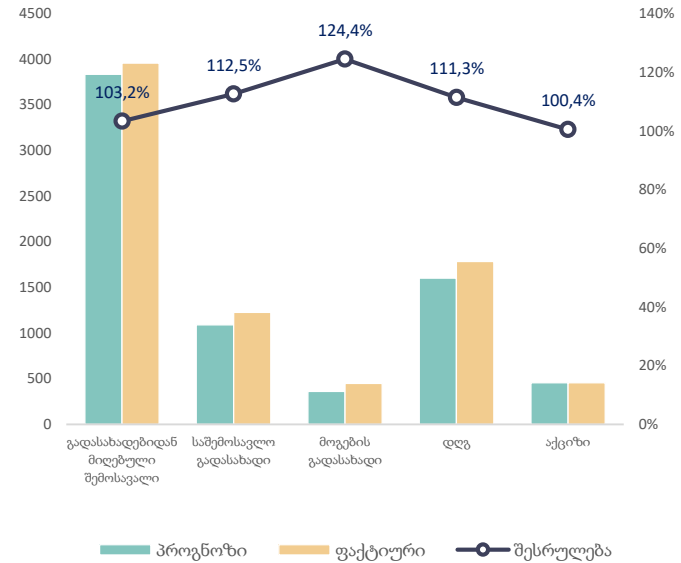
ფისკალური სექტორი ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

2022 წლის მეორე კვარტალში ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 3,831 მლნ ლარით, საანგარიშო პერიოდში კი მობილიზებულ იქნა 3,954 მლნ ლარი, რაც შეადგენს საპროგნოზო მაჩვენებლის 103.2 პროცენტს.

- საშემოსავლო გადასახადის სახით მობილიზებულია 1,226 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1,090 მლნ ლარი) 112.5 პროცენტია.
- მოგების გადასახადის სახით მობილიზებულია 449 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (361 მლნ ლარი) 124.4 პროცენტია.
- დამატებული ღირებულების გადასახადის სახით მობილიზებულია 1,783 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1,602 მლნ ლარი) 111.3 პროცენტია.
- აქციის სახით მობილიზებულია 455 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (453 მლნ ლარი) 100.4 პროცენტია.
- იმპორტის გადასახადის სახით მობილიზებულია 30 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (22 მლნ ლარი) 134.9 პროცენტია.
- ქონების გადასახადის სახით მობილიზებულია 441 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (382 მლნ ლარი) 115.5 პროცენტია.

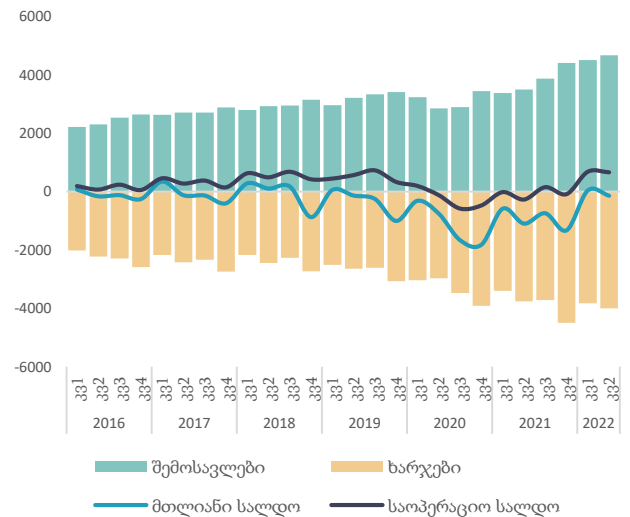
2022 წლის მეორე კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები გაიზარდა 33.7 პროცენტით, ხოლო ხარჯები გაიზარდა 6.4 პროცენტით. ამავე დროს, ნაერთი ბიუჯეტის საოპერაციო სალდომ, რაც წარმოადგენს მთავრობის დანაზოგს, შეადგინა 663.2 მლნ ლარი, ხოლო მთლიანი სალდო განისაზღვრა -143.6 მლნ ლარით.

დიაგრამა 34: ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

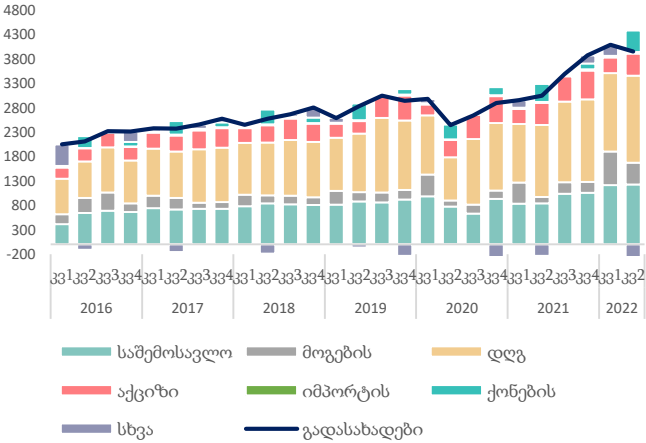
წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 35: ნაერთი ბიუჯეტის სალდო

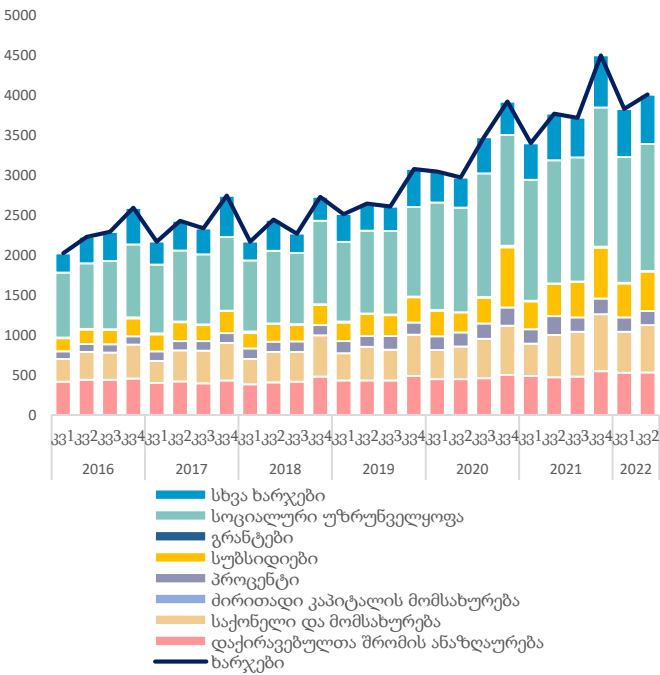
წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 36: გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 37: ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯები

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

საბიუჯეტო შემოსავლებში მნიშვნელოვან წილს იკავებს გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი, რაც 2022 წლის მეორე კვარტლის მონაცემებით შეადგენს 84.7 პროცენტს. ნაერთმა ბიუჯეტმა გადასახადებიდან მიიღო 3,954 მლნ ლარი, რაც 29.6 პროცენტით მეტია წინა წლის მაჩვენებელზე. საშემოსავლო გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი წლიურად გაიზარდა 45.4 პროცენტით და გაუტოლდა 1,226 მლნ ლარს. მალალი ზრდა შეინიშნება მოგების გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის სახით, რაც წლიურად გაიზარდა 254.3 პროცენტით წინა წლის მეორე კვარტალთან შედარებით და გაუტოლდა 449 მლნ ლარს, რაც შეადგენს საგადასახადო შემოსავლების 11.4 პროცენტს. ამავე დროს, გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალში მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება დამატებული ღირებულებისა და იმპორტის გადასახადებში. კერძოდ, დამატებული ღირებულების გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი გაიზარდა 20.4 პროცენტით და მოიცავს საგადასახადო შემოსავლების 45.1 პროცენტს. რაც შეეხება იმპორტის გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალს, მისი წილი შეადგენს 0.8 პროცენტს, ხოლო ზრდის ტემპი გაუტოლდა 33.6 პროცენტს.

2022 წლის მეორე კვარტალში ხარჯები წლიურად გაიზარდა 6.4 პროცენტით და შეადგინა 4,005 მლნ ლარი. ბიუჯეტის ხარჯების ნაწილში ყველაზე დიდი წილი უკავია სოციალურ უზრუნველყოფაზე გაწეულ ხარჯებს, რომელიც შეადგენს მთლიანი ხარჯების 39.7 პროცენტს, ხოლო წლიური ზრდის ტემპი ტოლია 3.3 პროცენტის. ასევე გაიზარდა საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული ხარჯები, რომლის წლიური ზრდის ტემპი გაუტოლდა 11.8 პროცენტს და შეადგინა 589 მლნ ლარი, რაც არის მთლიანი ხარჯების 14.7 პროცენტი. რაც შეეხება ხარჯების დანარჩენ მუხლებს, შრომის ანაზღაურებას (მთლიანი ხარჯების 13.3 პროცენტი), სუბსიდიებს (მთლიანი ხარჯების 12.3 პროცენტი), პროცენტს (მთლიანი ხარჯების 4.4 პროცენტი) და სხვა ხარჯებს (მთლიანი ხარჯების 15.4 პროცენტი), 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, შესაბამისად, 13.2 პროცენტით, 21.8 პროცენტით, -26.0 პროცენტით და 6.0 პროცენტით მეტი იქნა მათზე მიმართული.

საქართველოს სახელმწიფო ვალი

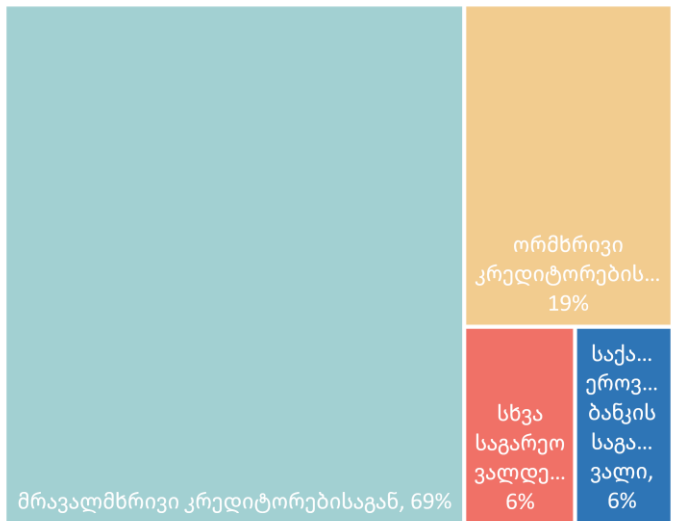
2022 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით საქართველოს სახელმწიფო ვალის ნაშთმა შეადგინა 29,409 მლნ ლარი, მათ შორის:

- სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი შეადგენს 6,250.3 მლნ ლარს, მათ შორის:
  - ეროვნული ბანკისათვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია („ობლიგაცია სებ-ისთვის“) – 120.8 მლნ ლარი;
  - სხვადასხვა ვადის მქონე სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის („ობლიგაციები ღია ბაზრისთვის“) – 170.0 მლნ ლარი;
  - ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები - 370.0 მლნ ლარი;
  - ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები - 5,545.5 მლნ ლარი;
- სახელმწიფო საგარეო ვალის ნაშთი შეადგენს 23,158.2 მლნ ლარს.

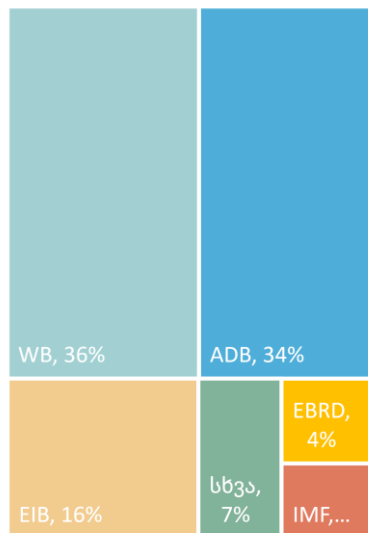
დიაგრამა 38: საქართველოს სახელმწიფო ვალი

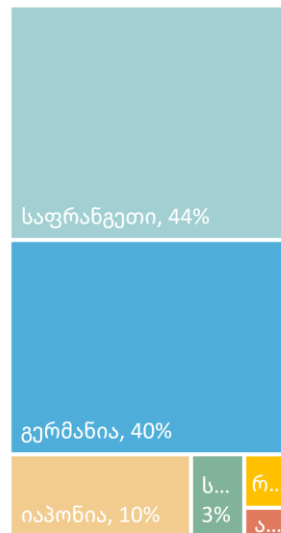
სახელმწიფო საგარეო ვალი

მრავალმხრივი

ორმხრივი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

მონეტარული სექტორი

პარტო სექტორის ლარიზაცია

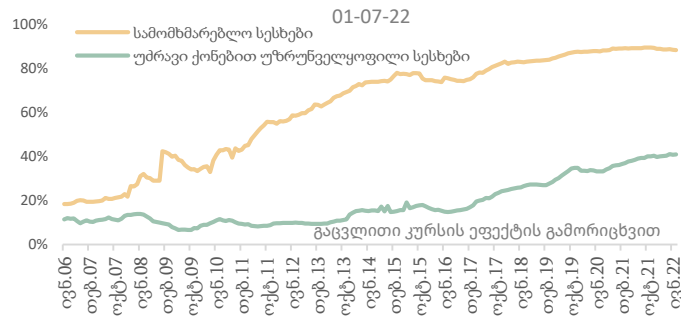
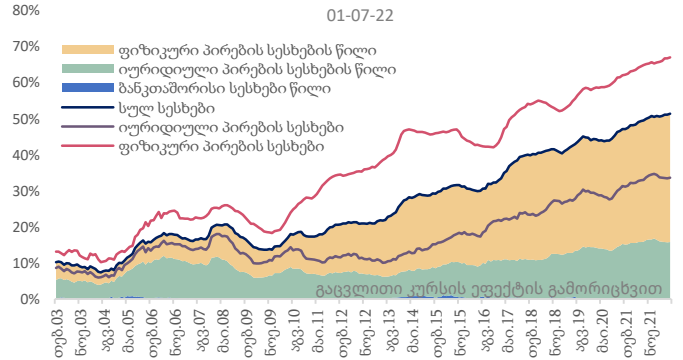
სესხების ლარიზაციას მზარდი ტენდენცია გააჩნია, 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით მთლიანი სესხების ნაშთების ლარიზაცია 51.4 პროცენტს გაუტოლდა. აღსანიშნავია, რომ მთლიანი სესხების ლარიზაციის ძირითად დეტერმინანტს კვლავ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ლარიზაცია წარმოადგენს. 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე ლარიზაციამ 67.0 პროცენტი, ხოლო იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე 33.7 პროცენტი შეადგინა.

რაც შეეხება სესხების ლარიზაციას უზრუნველყოფის მიხედვით, სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია მნიშვნელოვნად აღემატება უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების ლარიზაციას. სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია 2021 წლის განმავლობაში 88 პროცენტის ირგვლის დასტაბილურდა და 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით 88.2 პროცენტი შეადგენა, რაც შეეხება იპოთეკური სესხების ლარიზაციას, ის ამავე პერიოდში 40.9 პროცენტს გაუტოლდა.

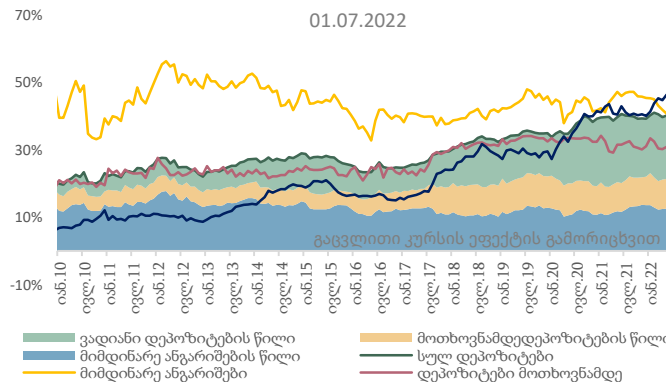
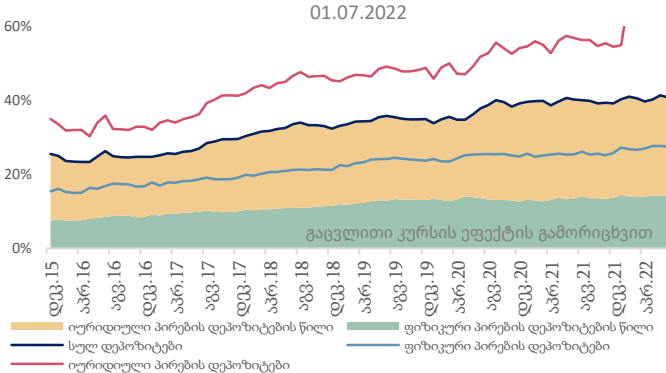
დეპოზიტების ლარიზაცია მნიშვნელოვნად ჩამოუვარდება სესხების ლარიზაციას. მთლიანი დეპოზიტების ლარიზაციამ 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით 40.8 პროცენტი შეადგინა. დეპოზიტების ლარიზაციას მნიშვნელოვნად განაპირობებს იურიდიული პირების დეპოზიტების ლარიზაცია, რაც 2022 წლის 1 ივლისის 66.7 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების დეპოზიტების ლარიზაცია 27.5 პროცენტს შეადგენს.

აღსანიშნავია, რომ დეპოზიტების ლარიზაციაში ძირითად კონტრიბუტორს კვლავ ვადიანი დეპოზიტების ლარიზაცია წარმოადგენს, 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით მისი მნიშვნელობა 47.6 პროცენტს გაუტოლდა. ამავე პერიოდში მიმდინარე ანგარიშების ლარიზაცია 40.6 პროცენტს შეადგენს, ხოლო მოთხოვნამდე დეპოზიტების ლარიზაცია 31.7 პროცენტს გაუტოლდა.

დიაგრამა 39: სესხების ლარიზაცია

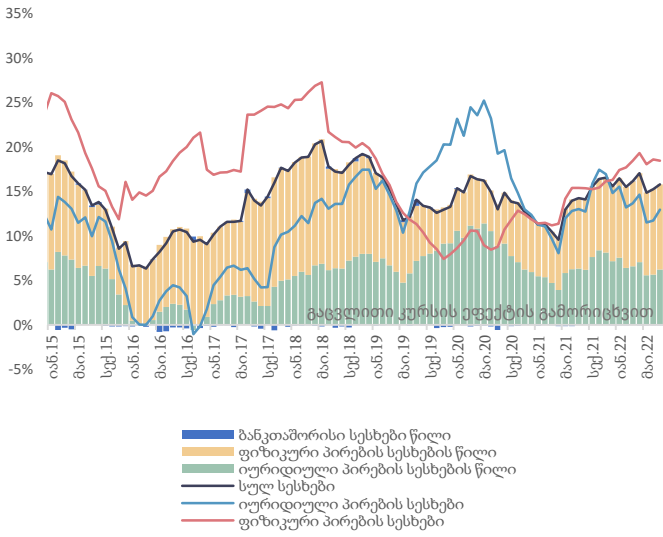
დიაგრამა 40: დეპოზიტების ლარიზაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 41: სესხების წლიური ზრდა
01-07-22

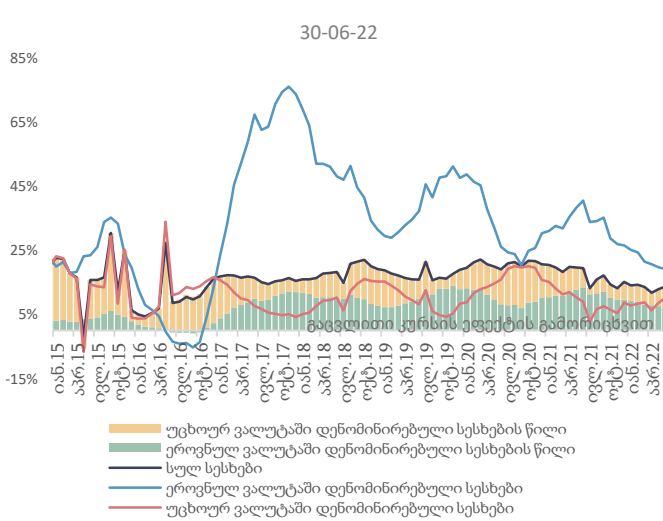
სესხების მიმოხილვა

2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მთლიანი სესხები 15.8 პროცენტით გაიზარდა, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით ჩამოუვარდება წინა კვარტალში დაფიქსირებულ მნიშვნელობას (კურსის ეფექტის გამორიცხვით). აგრეთვე მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება იურიდიული პირების სესხების წლიურ ზრდაშიც, რამაც განაპირობა 2022 წლის 1 ივლისისთვის მისი მნიშვნელობის 13.0 პროცენტამდე ზრდა, რაც 0.7 პროცენტული პუნქტით ჩამოუვარდება წინა კვარტლის მაჩვენებელს, ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების სესხების წლიური ზრდა 18.4 პროცენტს შეადგენს.

აღსანიშნავია რომ ეროვნული ვალუტაში დენომინირებული სესხების ზრდას ბოლო პერიოდში ზრდის მაღალ ტემპს ინარჩუნებს. 2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით მისი მნიშვნელობა 21.2 პროცენტს გაუტოლდა. ამავე პერიოდში უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სესხების ზრდამ 10.6 პროცენტი შეადგინა, რაც 1.4 პროცენტული პუნქტით აღემატება გასული კვარტლის მნიშვნელობას (კურსის ეფექტის გამორიცხვით).

2022 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების წლიურმა ზრდამ 13.7 პროცენტი შეადგინა. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ იპოთეკურ სესხებში 19.1 პროცენტიანი ზრდა დაფიქსირდა და 1.4 პროცენტული პუნქტით ჩამოუვარდება წინა კვარტლის მნიშვნელობას, ხოლო უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული იპოთეკური სესხების ზრდა უფრო მაღალია წინა კვარტალთან შედარებით, რამაც 10.2 პროცენტი შეადგინა.

დიაგრამა 42: უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების წლიური ზრდა
30-06-22

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

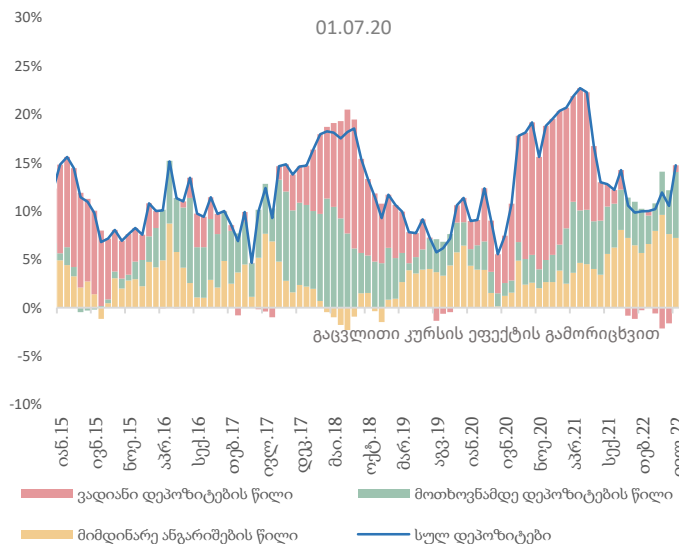
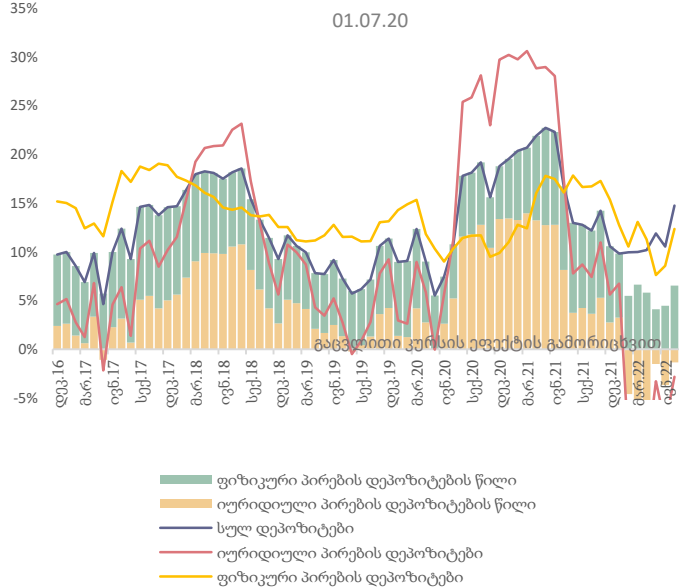
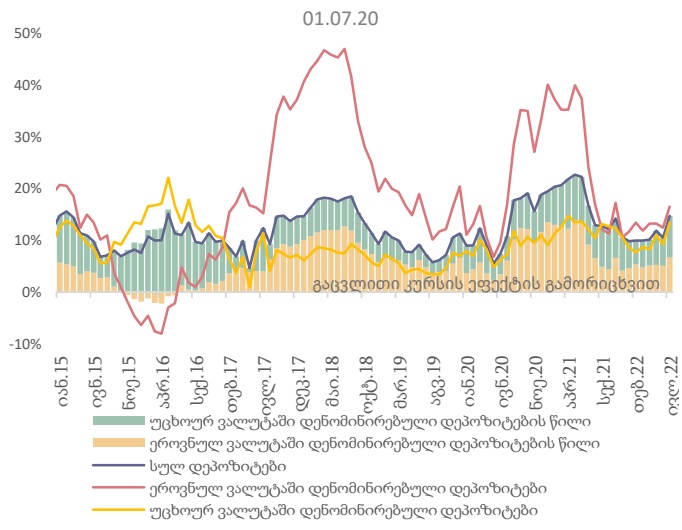
დეპოზიტების მიმოხილვა

მთლიანი დეპოზიტების ზრდა 2022 წლის 1 ივლისს, 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 14.7 პროცენტს შეადგენს, რაც 4.7 პროცენტული პუნქტით აღემატება წინა კვარტლის შესაბამის მაჩვენებელს. ამის ძირითად მიზეზს წარმოადგენს მნიშვნელოვანი ზრდის დინამიკის შემდეგ უკანასკნელ კვარტლებში ეროვნული ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების წლიურ ზრდაში დაფიქსირებული შემცირება, მაგრამ ზრდაში შემცირება 2021 წლის მესამე კვარტლის შემდგომ დასტაბილურდა. ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული დეპოზიტები წინა კვარტალთან შედარებით 1.4 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა (გაცვლითი კურსის ეფექტის გამორიცხვით) და 1 ივლისის მდგომარეობით 16.5 პროცენტი შეადგინა, ამავე პერიოდში კი უცხოური ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების წლიურმა ზრდამ 13.5 პროცენტი შეადგინა.

2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ფიზიკური პირების დეპოზიტების ზრდამ 12.3 პროცენტი შეადგინა, ხოლო იურიდიული პირების დეპოზიტების წლიური ზრდა იმავე პერიოდში შემცირდა და -2.8 პროცენტს გაუტოლდა. აღნიშნული ტენდენცია შეინიშნებოდა მთელი მეორე კვარტლის განმავლობაში.

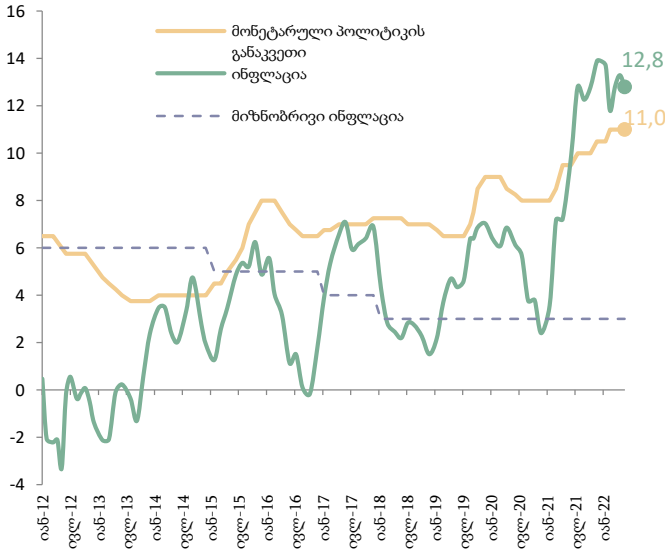
რაც შეეხება დეპოზიტების ზრდას ტიპების მიხედვით, ვადიან დეპოზიტებში, წლიური ზრდის ტემპმა შეადგინა 1.5 პროცენტი. რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშსა და მოთხოვნამდე დეპოზიტებს, მათმა წლიურმა ზრდამ 1 ივლისის მდგომარეობით შეადგინა 27.4 და 25.1 პროცენტი.

დიაგრამა 43: დეპოზიტების წლიური ზრდა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 44: ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

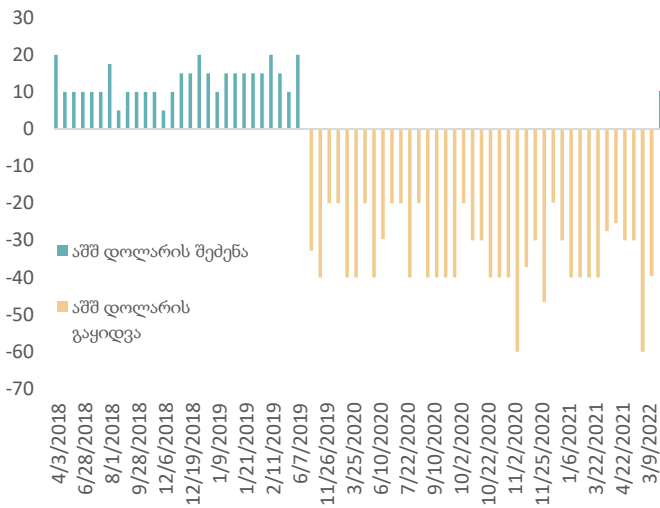

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2022 წლის მეორე კვარტალში ჩაატარა 2 სხდომა, 11 მაისისა და 22 ივნისის სხდომაზე რეფინანსირების განაკვეთი უცვლელად დარჩა 11.0 პროცენტზე.

სებ-ის თანახმად, უკრაინის მიმართ აგრესიის საპასუხოდ რუსეთისთვის დაწესებულმა სანქციებმა და მიწოდების შეფერხებამ, ასევე ომის გამო უკრაინიდან ექსპორტის მკვეთრმა შეზღუდვამ, მსოფლიო ბაზრებზე საკვები პროდუქტები, ნედლეული და ენერგორესურსები მნიშვნელოვნად გააძვირა. ამასთან ერთად, რუსეთიდან, ბელარუსიდან და უკრაინიდან გაზრდილმა ხანგრძლივადიანმა ვიზიტებმა ადგილობრივ ბაზარზე ბინის ქირა მკვეთრად და მყისიერად გაზარდა, რასაც მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდა როგორც ჯამურ (0.6 პროცენტული პუნქტი), ასევე საბაზო ინფლაციაზე (1.1 პროცენტული პუნქტი).

დიაგრამა 45: სებ-ის სავალუტო აუქციონზე აშშ დოლარით ვაჭრობის დინამიკა, მლნ

2019 წლის შემდგომ პირველად, 24 მაისს ეროვნულმა ბანკმა 10 მილიონი აშშ დოლარი შეისყიდა.

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საპროცენტო განაკვეთები

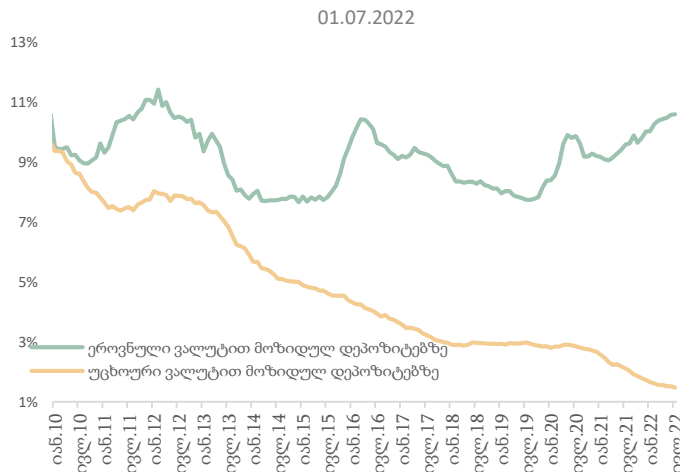
2022 წლის 1 ივლისისთვის, უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთმა 1.5 პროცენტი შეადგინა, ხოლო ეროვნული ვალუტით 10.6 პროცენტს უტოლდება.

2022 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, იურიდიული პირების მიერ ეროვნულ ვალუტაში განთავსებულ დეპოზიტებზე საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი 11.1 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო უცხოური ვალუტით - 1.6 პროცენტს. ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების დეპოზიტებზე საშუალო წლიური საპროცენტო განაკვეთები უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე 1.5 პროცენტს, ხოლო ეროვნული ვალუტით - 10.6 პროცენტს შეადგენს.

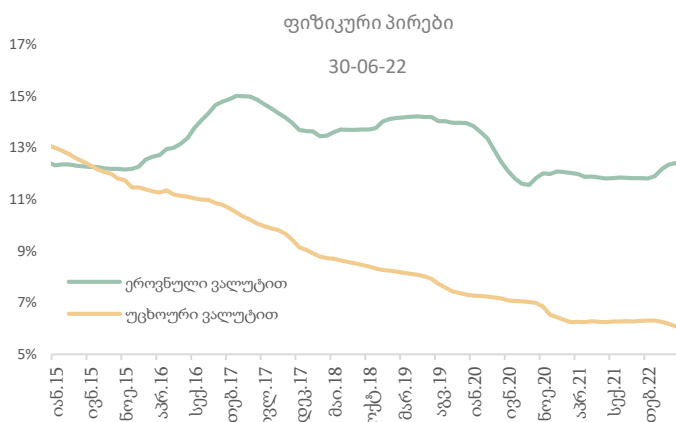
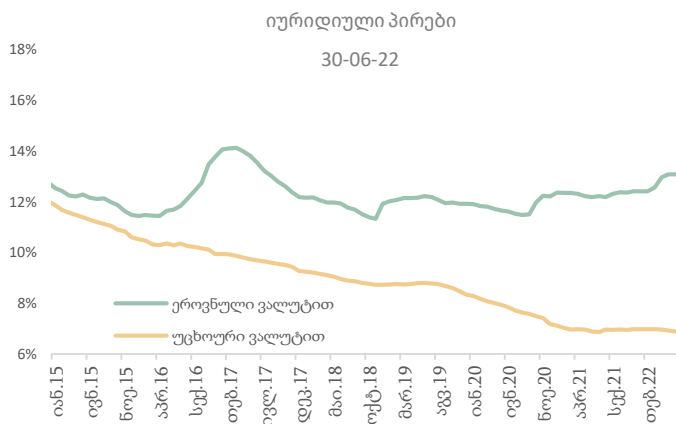
2022 წლის 1 ივლისის საშუალო წლიური შეწონილი საპროცენტი განაკვეთი მოკლევადიან სამომხმარებლო სესხებზე 15.3 პროცენტს გაუტოლდა (ეროვნული ვალუტით - 19.8 პროცენტი, ხოლო უცხოური ვალუტით - 4.6 პროცენტი). გრძელვადიან სამომხმარებლო სესხებზე საშუალო შეწონილ საპროცენტო განაკვეთს მნიშვნელოვანწილად ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული სესხები განსაზღვრავს.

იურიდიულ პირებზე გაცემულ, ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ იპოთეკურ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთი 2022 წლის 30 ივნისს 14.1 პროცენტს შეადგენდა, ხოლო უცხოური ვალუტით - 7.1 პროცენტს. ამავე პერიოდში ფიზიკურ პირებზე ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთმა 13.3 პროცენტი შეადგინა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 5.8 პროცენტი.

დიაგრამა 46: საპროცენტო განაკვეთები დეპოზიტების ნაშთებზე

დიაგრამა 47: საპროცენტო განაკვეთები გაცემულ, უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილ სესხებზე

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საინფორმაციო ფურცელი

პუბლიკაცია მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის მიერ. პუბლიკაციაში მოცემული ინფორმაცია და აზრები წარმოადგენს ავტორების - მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის ეკონომიკური გუნდის აზრებს და არ წარმოადგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ოფიციალურ პოზიციას. პუბლიკაციაში მოყვანილი ანალიტიკური ინფორმაცია ემსახურება საინფორმაციო მიზნებს და მოპოვებულია საჯარო წყაროებიდან. ანგარიშში მოცემული პროგნოზები და გაანგარიშებები არ უნდა იყოს მიღებული, როგორც დაპირება, მინიშნება და გარანტია.

